

Előfizetési árak:

Égész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 » — »
Negyedévre . . . 2 » 50 »
Egy óra . . . — » 85 »
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. itélőtábla épületével
szemben,
hová az előfizetések és a
lapszétküldésére vonatkozó
fölszólalások intézendők.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1.
a kir. tábla átellenében,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot vissza nem adunk.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi föl.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Hegedüs miniszter Pécsen.

Pécs, 1899. november 17.

Nevezetes vendége van ma ősi városunknak: *Hegedüs Sándor*, kereskedelemügyi miniszter látogatott el hozzánk, hogy megismerje nagyobb ipartelepeinket s közvetlenül is érintkezessék iparosainkkal, kereskedőinkkel.

Bizonnyára a legnemesebb intenció vezérli a minisztert, a mikor szemleutakat tesz az országban, bár nem várhatunk valami nagy gyakorlati eredményt tőlük abban a tekintetben, hogy belőlük ipari és kereskedelmi ügyeink legfőbb intézője ebbeli állapotaink hű és igaz képét nyerhesse.

Az a gőzerővel folytatott körut, a melynek folyamán csak percek jutnak egy-egy nagy ipartelep megtekintésére; az az ünnepi készülődés, amely ilyenkor kivételként a látogatással megtisztelt telepeket rendes, köznapi működésük jellegéből; a megismerendő telepek kiválasztása, amely már lokálpatriotizmusból is minél nagyobb ipari fejlettséget kíván demonstrálni: nem a legalkalmasabb mód arra nézve, hogy a miniszter alapos információt szerezhessen ipari és kereskedelmi viszonyaink valódi és általános állapotáról.

Mégis örvendetesnek tartjuk már magát a tényt is, hogy a miniszter — habár csak futólagosan is — közvetlen szemleletből megismerni törekszik a vidék ipari és kereskedelmi állapotait, mert bizonyítékát látjuk benne annak, hogy irányadó

helyen is fölismerték már azt az igazságot, hogy nem helyes politika az ország egész ipari erejét a fővárosba összpontosítani s azért a kormány feladata a vidék ipari mozgalmaira is súlyt fektetni s a fejlődés útjában álló akadályokat lehetőség szerint elhárítani.

Hegedüs miniszternek mai körútjában bizonnyára alkalma volt meggyőződni arról, hogy városunk ipartelepei, a mi versenyképességüket, berendezésük modern voltát, készítményeik kifogástalan minőségét illeti, a fejlődésnek magas fokán állanak. S ha mindennek dacára még ezek a nagy ipartelepek is keserves küzdelmet kénytelenek folytatni a létért, nem is szólva a körut kereteiből szerényen visszavonuló kisipar tengődéséről: lehetetlen, hogy föl ne villant volna a miniszter fölvilágosult agyában a gondolat, mennyire másként lehetne mindez; milyen hatalmas ipar, milyen virágzó kereskedelem támadna ebben az áldott országban, mely oly bőségesen szolgáltatja az ipari földolgozásra alkalmas nyers anyagot, amely a maga terményeivel lenne képes táplálni az iparüzők millióit, amelynek fiaiban megtalálható a szükséges ügyesség és vállalkozási szellem, ha a politika arra nem kárhoztatott volna bennünket, hogy megtartsuk országunk őstermelő jellegét s mint ilyenek megmaradjunk egy másik iparüző állam nyerstermék-szállítóinak és iparcikkei biztos fogyasztóinak.

Nos. az olyan ipari központok szemlélete, mint Pécs városa, talán mégis

meggyőzi kormányfőúrjainkat arról, hogy Magyarország már kiemelkedett abból a kezdetleges gazdasági állapotból, a melyben az önállóság veszedelembé sodorta volna; most már képes megállni a saját lábán s így a gyámság, mely alá helyezve van, már nem előnyére szolgál, hanem csak akadályozza szabad fejlődésében.

S ha elkövetkezik az idő, pedig nem is messze van már, mikor a gyám maga teszi elviselhetlenné a gyámság alól kinőtt országra nézve az eddigi viszonyt, akkor kormányfőúrjaink erőt és bátorságot is merítenek biztató tapasztalataikból s erélyesen követelik a nagykorúvá vált nemzet számára a teljes cselekvési szabadságot.

Ebben a reményben üdvözöljük falaink között Hegedüs Sándor minisztert, kinek itteni tartózkodásáról az alábbi részletes tudósításban számolunk be:

*

A Budapestről tegnap este a keleti pályaudvarról 9 óra 20 perckor induló vonattal jött meg *Hegedüs Sándor*, kereskedelmi miniszter ma reggel 5 óra 30 perckor Pécsre. A pécsi állomásra berobogó személyvonat mozdonya után a postakocsin kívül két elsőosztályú kocsit volt csatolva s ezek után jött a miniszter és kísérete számára szolgáló három szalonkocsi s úgy a vonat többi szakaszai. A miniszter kíséretében jöttek *Szterényi József*, miniszteri osztálytanácsos, *Vértesy Kálmán* kereskedelmi miniszteri titkár és dr. *Hollán Sándor*, a miniszter titkára. Vele voltak még *Aidinger János*, *Brázay Kálmán* és *Percel Béni*, országos képviselők is. A miniszter elé Dombóvárig elébe utazott *Leitner Izor* zágrábi vasuti üzletveze-

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

Az erdőkerülő.

A lenyugvó nap bibor pirosra festett mindent, ameddig csak a szem ellátott. Az égen festői szépségű aranyzegély csipkézte körül a ritkás felhőket. Reszketett a lég a délutáni hőség lankasztó párájától és az esti szellő a hazatérő gulyák, nyájak tompa kolump bugását vitte szerteszét, amelybe kellemesen csengett a sápi templom estéli harangszava. Faradtan kullogtak hazafelé a poros országuton a mezei munkások kettesével, hármával, ritkán elszórtan. Ki rózsát cepelt tűzrevalónak, ki csalamádét a tehénkéjének, a módosabbja egy-egy sovány gebét hajtott döcögő szekere előtt, amely diunyével és más egyébbe volt megrakva, hogy majd másnap hajnalban, néhány krajcárnyi haszonnal tud rajta a pesti vásáron. Súlyom András a tisztességben megőszült parasztgazda arrafelé tart a kocsijával, de a határszéli kútnál megáll itatni. Nem is igen kell a lovának a jéghideg kútviz, mert csak az imént itatott, de hát az öreg csak azt várja, hogy egyedül hajthasson az országuton. Nem szeret társalogni senkivel. Amint aztán beesteledt egészen, előveszi sal-

langos dohány-zacskóját, pipára gyújt és némi piszmozgás, motyogás után utnak ered. Utközben elejibe kerül az öreg Bálint gazda, egy kiszáradt képű, őszbecsavarodott alak, az öreg erdőkerülő. Rézfokoson támasztgatja megmegrögyő térdeit. Tán husz éve, hogy kerülgeti az erdőt. Tüszőjében porlepte hatlövétű revolvert rejteget, ami három golyóra meg is van töltve. De nem igen használja. Ugyan minek, kire?! Súlyom András messziről megismerte Bálint gazdát, az egyetlen embert, akivel mégis immel-ámmal, de elbeszélget. A két öreg köszöntötte egymást, Bálint aztán felkérérdzett a szekerre, mert neki mindegy akár lefelé, akár fölfelé megyen. Most ugyan a hivatala után indult kerülni egyet, de mert megneszelte, hogy zivatar lesz, hát inkább haza kívánczolt, az ide sötétlő erdő alján levő csöszházhoz. Az égen csakugyan elbujtak a csillagok a lomha fekete felhő mögé, a fűben bujkáló Szent-János bogárkák felcsillanó ezüstös fénye meg ki-kialudt a hatalmas villámok vakító villanása alatt. Egy néhány mormoló dörgés után aztán lassan megeredtek a kövér esőcseppek, mire a két öreg valami ponyva feléből sátrat vont az ülőke fölé és összebujva egymás mellett lassan beszédbe elegyedett. Beszélgettek mindennapos dolgokról, vetésről, gazdaságról, az élet nehézségeiről, elmúlt ifjúságukról, kato-

nasorról meg tudja Isten kicsodáról, már amiről két ilyen öreg embernek gondolatja támad. Az öreg erdőkerülő kunyhóját tudatlan, akaratlan rég elhagyták már; az eső is derekasan zuhogott, de azért ő csak kotyogtak tovább, jól esett nyilván a visszaemlékezés... Bálint gazda az asszonyokat kezdte szapulni, emlegetve különösen a fiatalját; imhol mindjárt az ő menyét, aki oly könnyelmű csalafintasággal ott hagyta az urát és beállt Pestre kisaszonynak. Neki is van egy ilyen emléke. Szomorú emlék, még abból az időből, amikor ő tette a szépet, öreg Nagy András szépséges Julis leányának. Mindketten az uraságnál voltak szolgálatban. Szép meleg júniusi napon volt. Rózsa nyílása, bimbó hervadása nem volt hasonlítható a Julis szép arcához. Jó is volt, szerette is Bálint gazdát fiatal korában, mert hát nem igen akadt a faluban egyhamar olyan deli legény, mint amilyen ő volt. Egykor aztán, — ahogy egymáséi lettek oszt megszületett a Gergely gyerek, — hogy-hogy nem, eltűnt a Julis szem elől, se hirt se hamva nem maradt. Csak hosszú időre rebesgették a faluban, hogy Pestre ment. — Halálos sebet ütött ez akkor a szivemen — folytatta Bálint — de aztán, mire ilyen fehér lőtt a hajam, hát azt vöttem észre, hogy belenyugodtam a sorsomba. De ennek a

tősegi igazgató, hogy a vonaton esetleges intézkedéseit átvegye.

A hideg, nyirkos őszi reggelen hol elborult, hol kiderült az égbolt. Néha néha csipős szél kerekedett és a felhőkből szitálva szalpingózott alá a havas eső.

Az állomáson *Ceisel Ottó*, mohács-pécsi vasuti forgalmi főnök és *Vörös Hádor*, pécsi forgalmi főnök vártak a vonatra s az állomás tisztviselői kara *Wollenszky Károly* állomásfőnök vezetése alatt. A szalonkocsik elsejéből *Leitner Izor* üzletvezető lépett ki s értesítette az állomásfőnököt, hogy a miniszter tíz órai megérkezésekor az új állomást meg fogja szemlélteni, azért az építkezési terveket készen tartásák. Maga a miniszter a harmadik szalonkocsiban aludt; míg a második kocsiban kíséretével együtt két pesti ujságíró, a »Budapesti Tudósító« és a »Pester Loyd« tudósítói is voltak.

Az állomáson az utasok felszállván, a vonat tovább robogott s az üszöghi állomásra 6 óra 30 perckor érkezett meg.

Itt a vonatot *Hauser János* mohács-pécsi vasuti felügyelő, *Székely Lajos* mohács-pécsi vasuti főmérnök, *Szommer Antal* államvasuti főmérnök és *Révész Benő* gépészmérnök fogadték s az állomás személyzete *Marianovics József* állomásfőnök vezetése alatt vonult ki.

Az állomási épület nemzeti színű zászlókkal volt díszítve s a miniszter három szalonkocsijától elcsatolták a vonatot, mely azután tovább robogott. A világosodó s derülni kezdő őszi reggel párás ködében pedig a három szalonkocsi ott maradt a sineken, varva a továbbiakat.

(Fogadtatás Üszöghön.)

A vármegye küldöttsége kocsikon jött ki az üszöghi állomásra reggel félnyolc órára, hogy a minisztert a vármegye nevében üdvözölje. Sorban érkeztek vármegyei huszárokkal a bakon a fogatok, melyek *Tormay Károly* alispánt, *Vaniss Sándor* főszolgabíró, *Jeszenszky Lajos* árvaszéki elnököt, *Mende Lajos* dr. tiszti főorvost, *Kosztits Kamill* megyei főjegyzőt, *Igalics Radivoj* megyei főpénztárost hozták. Megérkeztek *Ullmann Lajos* vezérigazgató, *Wiesner Rajmár* bányai igazgató, *Sztraka Ferenc* helyettes bányai igazgató, *Werner Ottó* bányagondnok, *Sey László* kir. tanácsos, *Nemegyei Ákos* főhercegi uradalmi igazgató, *Opris Péter* posta-távírdai igazgató, *J. Engel Adolf* és *Simonfay János* megyebizottsági tagok.

Üszögh, Egerágh és Árpád község előjárósága *Györgyi Ede* körjegyző vezetése alatt elment meg az állomásnál, hová nemsokára

megérkezett fogatán báró *Fejérváry Imre* dr. főispán is.

A főispán megérkezése után felkereste a minisztert kocsijában s vele ment *Ullmann Lajos* vezérigazgató is, a ki a minisztert a következő szavakkal üdvözölte:

— Nekem jutott az a kiváló szerencse, hogy a Dunagőzhajós Társaság nevében Nagyméltóságodat itt üdvözölhessem, midőn Baranyamegyét és Pécs városát meglátogatja. Közgazdasági tényezőink között kiválóan fontosak a Dunagőzhajós Társaság bányaművei, melyek a megye területén fekszenek. De itt van a Társaságnak kereskedelmi szempontból fontos mohács-pécsi vasutja is, melynek gőcpontját az üszöghi állomás képezi. Midőn itt üdvözölni szerencsém van, tisztelettel meghívom Nagyméltóságodat, hogy kegyeskedjék bányáinkat megtekinteni!

Hegedüs Sándor a vezérigazgató meghívását megköszönvén, kilépett kocsijából, mire az egybegyűltek lelkes éljenzéssel fogadták.

Tormay Károly alispán az éljenzés lecsillapultával a következő beszéddel üdvözölte a minisztert:

— Baranyavármegye törvényhatósági bizottsága nevében midőn örömmel üdvözölni van szerencsém Nagyméltóságodat, ez az örömmünk annál nagyobb, mert erős a reményünk és bizalmunk, hogy személyes tapasztalatai utján fog intencióinak érvényt szerezni. Midőn ez intenciók elérésében Baranyavármegye közönségének támogatását felajánljuk, kívánom, hogy érezze magát jól Nagyméltóságod Baranyavármegye területén és törekvéseit siker koronázza!

Lelkes éljenzés közben *Hegedüs Sándor* kereskedelmi miniszter a következőleg válaszolt az üdvözőlő beszédre:

— Tisztelt Uraim! Örömmel jöttem ide, hogy saját szememmel szerezzek tapasztalatokat. Hiszem, hogy eredményekben gazdag lesz ez utam s a tapasztaltak után meg fogom tehetni azt, a mire Baranyavármegyének szüksége van. Erre teljes erőmből igyekezni fogok és kérem szíves pártfogásukat.

Erre a főispán sorban bemutatta a jelen voltak a miniszternek, ki mindenkiel nyájasan, derült jókedvvel fogott kezét. *Györgyi Ede* községi jegyzőt is bemutatta a miniszternek, ki szívélyesen üdvözölte a kivonult községi előjárókat is.

Ezalatt a szalonkocsikhoz még három kocsit csatoltak s a Dunagőzhajós Társaság „Töttös“ nevű 6 ik számú lokomotívját csatolták a különvonat elé. A lokomotív virágfüzerekkel és nemzetiszínű lobogókkal volt

az öregtől mert hát bizony a Julis egykori elcsábítása az ő lelkét nyomta . . .

Mindketten hallgattak csak sűrűn hulló eső zizegése hallatszott, meg az a pocsekölés ami a lovak patája nyomán kelt, ahogy azok mélyen dagasztották az iszapos agyagos habarcsot. Néha mormogott egyet az ég is majd alábbhagyott az eső. Egyszerre rettenetes villámlott; az utszélen alig ötven lépésnyire lecsapott a menykő egy évtizedes akácfába és kette hasította annak a hatalmas törzsét, amelyen a szilánkok pörkölődni kezdtek, de a nagy eső eloltotta a kapaszkodó lángnyelveket. Nagyot hűültek a lovak, a két öreg meg, a hogy a kocsi a sikos úton feloldalt billent, egymásra bukott. Eközben a Bálint gazda tüszőjébe dugott revolver elsült és annak rozsdás golyója belefuródott Solyom András testébe. Nagyot ordított András, míg az öreg csösz hirtelen a gyeplő után kapott hogy megállítsa a lovakat. András hörögve terül el a kocsiján, vére csorogva keveredett össze a piszkos esővízzel. Szörnyen megrémült Bálint gazda, nem tudta mihez fogjon Andrással egyedül, aki haláltusájában bevallotta a kerülőnek, hogy — Isten ítélete ez, a miért a te Julisodat elcsábítottam . . . az Isten bocsásson mög bűnös lelkőmnek . . . és ezzel meghalt.

Bálint gazda egy kis ideig tetlenül állt, azután hirtelen elhatározással megfordította a

feldíszítve és *Stadtdrucker* Péter fűtőházi főnök vezette.

Az idő is kiderült s az állomásról, melynek előterét három, Erzsébet királyné emlékére ültetett emlékfá díszesíti, pompás panorámát nyújtott Pécs város látképe.

A miniszter a főispán és kísérete társaságában háromnegyed nyolc órakor belépett kocsijába s a most már tekintélyes számú társaság a többi kupét foglalta el és a különvonat megindult, hogy a minisztert Szabolcsbányára vigye, mely Pécs városának nemcsak legtekintélyesebb ipari tényezője, hanem a magyar állam legrégebb és legnagyobb kőszénbányája is.

(Szabolcs-bányán.)

Nyolc órakor érkezett meg a különvonat a fellobogózott szabolcsi állomásra, hol a bányatisztviselők élén *Wiesner Rajmár* bányai igazgató és *Sztraka Ferenc*, helyettes igazgató fogadták.

A minisztert itt *Déry Károly*, szénelárusítási főnök üdvözölte a következőkben:

— Kartársaim nevében bátorkodom a komoly munka helyén üdvözölni Nagyméltóságodat. Mikor ezt azon reményben teszem, hogy Társaságunk munkálkodása üdvös és hasznos lesz a jövőben is a kereskedelem és ipar felvirágoztatására, hogy Nagyméltóságod látogatása szintén üdvös és szerencsés legyen, bányászmodra e szavakkal kívánom azt: »Jó szerencsét!« Hozta Isten Nagyméltóságodat körünkbe!

Hegedüs Sándor miniszter erre a következőket válaszolta:

— Köszönöm a szíves fogadtatást. Remélem, hogy eszmékben és érzésekben találkozunk, ha én is e szavakkal viszonzom azt: »Jó szerencsét!«

Az éljenzés lecsillapultával a bányatisztviselőket mutatta be *Déry Károly* a miniszternek. A bemutatottak között ott voltak: *Malletter Rudolf*, *Ruh Ernő*, *Handwerk Ferenc*, szabolcsi bányagondnok és még többen. Ugyanitt Szabolcs, Somogy és Vasas községek képviselőit vezette a miniszter elé *Jakobovits Ferenc* körjegyző, kiket miniszter szívélyesen üdvözölt.

A *Ferenc József-akna* megtekintésénél első sorban a *koksizást* nézte meg a miniszter. Az égő koksizó tömegét előtte tolták ki az égető kemenceből, majd egy munkás lefelecskendezte az izzó tömeget. Azután az aknaszállító, osztályozó, mosó és rakodó berendezése következett, mely egyuttal az új tárnával vasutal összekötött somogyi Rückert-

lovakat a szekérrel, közibük csapott — hiszen azok úgy is ismerik a járást hazafelé, aztán ő is meglordult és más irányban a gunyhója felé igyekezett.

A lovak már jó ideje ott állottak a Solyomék portája előtt. Mikor aztán hiába várta Julis asszony az ura bejövetelét, kiment és ott találta az urát a kocsi tetejében halva.

Magasan tündökölt a nap az azurkék égboltozaton. Aranysugarai szétszóródtak a rónaságon és ott játszadoztak, incselkedtek a fűszálak, mezei virágok tetején himbálódó harmatcseppekkel, de megtöredtek azok is a közeledő csendőrrjárat villogó szuronyain.

Bálint gazda csak kóborolt szokott útján és várta a csendőrök odaérkezését. Akkor meg tisztelettel megemelte a pörge kalapját. A csendőr-káplár félvállról oda szól az öreghez: — No öreg, nem látott-e valamire gyanus alakokat? Meglőtték a szomszéd falubeli Solyom Andrást!

Az öreg egy pillanatig elgondolkozott, azután határozott hangon szól:

— Nem láttam én instálom, egy teremtetett lelkőt se . . .

— Hiszen nem azért csöszködik, hogy még lásson is valakit, szólta röhögve a csendőrök és odébb álltak keresni, a Solyom András gyilkosát . . .

mögnnyugvának nagy volt ám az ára. Csakis annak a vére enyhítette a fájó szívemön, aki az asszonyt elcsábította, aztán meg rossz hírét költötte. Egyszer kukoricatöréskor a fejembe szállt a vér és azt, akire gyanakodtam, agyonütöttem. Isen nyugtassa mög szögényt nem ő volt a bűnös, ahogy az urak az írásból kiolvasták, — én mög leszenvedtem a tizenöt esztendei fogságot, amit az ölérsért rám mértek. A szögény kis Gergelyömet fölnevelte az árvaszék, én kiszabadultam, oszt így éldögélök. De a hosszú fogság csunyául megbélyegzőtt, Eszelősnek tartottak. A falu fiatalja csúfot üzött belülem, más mög nem törődött velem senki. Még a fiam is kerül, kivált mióta az ő asszonya tölte csuffá, szakasztott olyan cselekedettel, mint hajdan engöm tött szerencsétlenné az a személy . . . De tudom, hogy az asszonynép a maga feje után nem tönne rosszat, ha valaki el nem csavarná a fejét, amiért möglakol mindegyik cudar, akárhol lögyön is, mert az Isten semmit se hagy büntetlenül.

Solyom András huzódott ott a tépelődő öreg kerülő mellett; birizgálta a dohányos zacskóját, szólni is akart, nem is. Bántotta a lelkiismerete, de azért csak hallgatott, mert hallott ő már sok effélét, hát mért ütődne meg éppen ezen a histórián. De azért mégis félt

akna, a sodronypályával összekötött Thomenakna és a György-akna termékei, összesen körülbelül 3 és fél millió métermázsára rugó termelés elszállítására szolgál.

A koksizó kemence különösen megnyerte a miniszter tetszését. Ez a koksizó telep hivatalosan leendő nagyobb fejlődés esetén Magyarországnak, Boszniának és déli Ausztriának vasolvasztásra szolgáló pirszénrel való ellátására.

Ezután előálltak a kocsik és a miniszter a főispánnal felülvén kocsijára, a társaság is helyet foglalt a körülbelül hatvanat kitevő fiakkereken s a György-aknához ment.

Itt zászlók alatt kivonulva álltak az iskolás gyermekek és hangos éljenriadallal fogadták az érkezőket. Az idő rövidsége miatt azonban itt nem állt meg a miniszter, hanem tovább hajtatott az akna és a mellette levő munkásteleptől s a bányarét-völgyön át rövid negyedórai kocsizás után bevonult Bányatelepre.

(Bányatelepen.)

Iskolás gyermekek sorfala között vonultak fel a kocsik a bányafelügyelőség épülete elé. Itt *Gianone* Virgil, bányagondnok fogadta a minisztert, kit *Szlovik* Teréz nevű leánya fehérruhába öltözve, talpraesett kis beszéddel üdvözölt s egy virágbokrétát nyújtott át neki. Bányatelep házai szintén zászlókkal voltak feldiszítve, a nép kivonult a miniszter tiszteletere, ki előtt tisztelgett *Schultz* Ferenc, bányatelepi rendőrkapitány is.

A felügyelőségi épület két termében terített asztalok várták a társaságot. A belsőteremben az asztalfőnél a miniszter, jobbról a főispán, balról a társulat vezérigazgatója foglalt helyet s a társaság tagjai kellemes pihe-nés mellett fogyasztották a dejeuner pompás menüjét, mely theából, hideg felvágottból, süteményekből és szomorodni-borból állott. Asztal fölött kiosztották az emlékképeket, melyek rájárába foglalva a szabolcsi Ferenc József-aknát és a bányatelepi András-aknát ábrázolják s az emlékképeket, melyeken ez a felírás olvasható: *Az I. cs. kir. szab. Dunagőzhajós Társulat pécsi köszénbányái — Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter Ó Nagyméltósága látogatásának emlékeül 1899. novb.*

Déry Károly mondott itt rövid felkösztönt a miniszterre, kezében egy pohár szomorodnival:

— Hazánk e legnemesebb nedvével telt poharamat emelem Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter Ur Ónagyméltóságára! Éljen!

A lelkes éljenzés csillapultával a miniszter a következőleg válaszolt:

— Viszonzom a szives fogadtatást és jókívánságot s kívánok sok szerencsét!

Ekkor maga a miniszter bontott asztalt, hogy szemleutját folytassa s a társaság tagjai illatos szivarokra, vagy cigarettákra gyujtva vonultak utána.

Először is a Pécs város által épített s a Társaság által segélyezett és mindenképen támogatott *bányász-alkalmazati iskolát* nézte meg, hol *Ocwirk* Ede tanító és a növendékek fogadták. Ezután az *András-aknát* szemlélte meg s különösen a 3 millió métermázsára rugó termelés szállítására szolgáló szállítókészülék-nél, valamint a briquette-gyárban és gépházban időzött tovább s mindent figyelmesen meg-szemlélt *Gianone* Virgil bányagondnok kalauzolásával.

A miniszter az ő ruganyos lépteivel az egész szemleuton mindenütt előljárt és minden iránt érdeklődve járta be a bányaműveket s a briquette-gyárból egyenesen lement a társasággal együtt a bányatelepi pályaudvarra.

Ott már várta a különvonat, mely Szabolcsról ájtött s a miniszter szívélyesen elbucszva *Wiesner* Rajmár bányagazdától és *Gianone* Virgil bányagondnoktól, e szavakkal szállt fel kocsijára:

— Ajánlom magamat!

— Éljen! zugott rá az összegyűlt nép s a vonat féltíz órákor kirobogott a pályaudvarból.

Szabolcsbányát érintve Üszögbe megérkezvén a különvonat, ott a „Töltős” mozdonyt elcsatolták a vonattól s egy államvasuti mozdonyt csatoltak eléje, mely Pécsre vitte a különvonatot.

(Fogadtatás Pécsen.)

Tíz órákor berobogott a minisztert hozó különvonat az állomásra. Ott már nagy és díszes közönség gyűlt össze s *Majorossy* Imre polgármester vezetése alatt a városi Tanács törvényhatósági bizottság tagjai, *Littke* József iparkamarai elnök vezetése alatt a kamarai tagok és az állami hivatalok főnökei voltak jelen.

Mikor a miniszter dörgő éljenzés között a főispán kíséretében kilépett kocsijából, *Majorossy* Imre polgármester rövid beszéddel üdvözölte a következőkben:

— Midőn elengedhetlen kötelességemnek tartom Nagyméltóságodat Pécs sz. kir. város területén üdvözölni, kívánom, hogy a munka és szív embere városunkban jól érezze magát és tapasztalatokat szerezve, ezeket a magyar kereskedelem és ipar javára s városunk javára is érvényesíthesse!

Hegedüs Sándor miniszter a következőket felelte a polgármester szavára:

— Örömmel jöttem Pécs városába, bár rövid időre is. Az a meggyőződésem, hogy bár az idő csekély is, e csekély idő alatt is sokat lehet látni, hallani és tapasztalni!

Éljenzés kísérte a miniszter szavait, mire a miniszternek, kit *Kardos* Kálmán képviselő is üdvözölt, bemutatta a főispán a városi Tanács tagjait.

A miniszter ekkor az új pályaeépület jobb szárnyára ment, ott a polgármestertől és az építést vezető mérnöktől informáltatta magát az épületre és tervei kivitelére vonatkozólag. A miniszter meg volt elégedve a munkálattal, de nem volt megelégedve azzal, hogy Pécsnek az új állomás nem tetszik mindenben. Ezt a véleményét ki is fejezte a polgármesternek az új állomást dicsérő szavaira a következőkben:

— *Igen és még sincsenek megelégedve. Most is a budai-külvárosi állomás kibővítését kéri.*

Akkor a miniszter a főispán és polgármester kíséretében átment a perronon, ki a pályaház elé, hol a főispánnal a püspök reávaró fogatába ült.

S azután a vagy nyolcvan kocsiból álló menet bevonult az indóház-utca, országút és Irgalmasok-utcája fellobogóztott házai során a Széchenyi-térre, melyet ellepett a néptömeg. A kocsik itt széteszlottak, míg a miniszter és kísérete a püspöki palotába hajtatott.

Hetyey Sámuel megyéspüspök rezidenciájában fogadta a főispán és polgármester kíséretében érkező minisztert, ki ezután kevés pihenőre lakosztályába vonult.

(A székesegyházban.)

A miniszter háromnegyed 11 órákor *Hetyey* Sámuel megyéspüspök, *Wurster* József kanonok, *Igaz* Béla püspöki titkár, *Sipos* István püspöki szertartó és *Szakovics* Ottó püspöki levéltáros kíséretében a székesegyházat tekintette meg. Különösen megnyerte tetszését a székesegyház hajója, hol hosszasan időzött majd megtekintette a sekrestyéket s a földalatti oltárokat.

A minisztert *Igaz* Béla püspöki titkár kalauzolta, ő szolgált a miniszternek a székesegyház építését illetőleg néhány kérdésre felvilágosítással.

A miniszter egy negyedórai ott tartózkodás után 11 órákor elhagyta a székesegyházat s kocsira ülven, a kereskedelmi kamarához hajtatott.

(A kereskedelmi kamarában.)

Mozgalmas képet mutatott a keresk. és iparkamara háza tája a Perczel-utcában.

Hintó hintót ért; hordta össze a kamarai tagokat, hivatalfőnököket és hivatalos tisztelőket, úgy — hogy tizenegy óra tájban a

kamarai épület minden rendelkezésre álló helyisége zsufolásig megtelt tisztelgőkkel.

11 óra után néhány perccel megérkezett *Hegedüs* miniszter kíséretével, kit a déli nővényekkel izlésesen diszített lépcsőházban a kamarai tagok és ipartestület küldöttsége élén *Littke* József kamarai elnök fogadott.

A minisztert az elnöki szobába kísérte az elnök, hol báró *Fejérváry* Imre főispán, *Perczel* Béni, *Kardos* Kálmán, *Jagics* József és *Bráza* Kálmán képviselők üdvözölték.

A kamarai ülésteremben fogadta a miniszter a tisztelgő küldöttségeket, melyeknek elsejül báró *Fejérváry* főispán vezetése alatt a megye és város törvényhatósága tisztelgett, mely alkalommal a főispán lendületes beszédben köszönte meg a miniszternek a megjelenését s azon szándékát, hogy személyesen akar meggyőződni egy a haladásról, mint a bajokról, melynek orvoslásában van okunk bizni. S midőn a két törvényhatóság hódolatát kifejezésre juttatja, kívánja, hogy a miniszter sokáig éljen!

Zugó éljen volt a visszhang, mely azonban rögtön elcsendesült, hogy a miniszter feleletét annál nagyobb csendben és figyelemmel hallgathassák.

A miniszter rövid beszédben köszönte meg azon meleg fogadtatást, melyben részesült. Azt hiszi, hogy az ő beléje vetett remény és bizalomban több a reménység, mint a bizalom. És ezt jónak tartja, mert ezen remény teljesedése a legfőbb igyekezete, mely csak akkor válik lehetővé, ha neki vállvetve segít a közélet minden tényezője. Fő dolognak tartja, hogy orszászerte a nemzet minden rétegében a munkakedvet és a vállalkozási szellemet felébressze, ápolja és segítse, mert csak ez orvosolhatja a sebeket. Szavait a megye és város éltetésével végezte.

A felhangzó éljenzés alatt visszavonult, hogy az elnöki szobában a pécsi helyőrség küldöttségét fogadja, melyet báró *Zeh* tábornok vezetett.

Az üdvözlések és bemutatások valóban katonai gyorsasággal folytak le, úgy hogy ezalatt alig tudtak elhelyezkedni a tanácssteremben az összes állami hivatalok fejei, kiket a főispán egyenként mutatott be a miniszternek. A miniszternek mindenkihez volt néhány szava, vagy kérdése s a tisztelgést megköszönve, távoztak a hivatalfők, hogy a posta és távirdaigazgatóság nagyszámu tisztelgő küldöttségének helyet adjanak.

Az üdvözlő beszédet *Opris* Péter posta- és távirda-igazgató mondta, ki egyedül volt diszmagyarban az összes tisztelgők közül. A miniszter válaszában utalt arra a nagyfonságú intézményre, melynek keretében a tisztelgők munkálkodnak s megelégedését fejezve ki az eddigi tevékenységükért, a jövőben is kitartásra buzdította őket.

Azután a közuti kerületi felügyelő és az államépítészeti hivatal személyzete tisztelgett, kiket a pécsi ipartestület követett *Schmelcer* Ferenc elnök vezetése alatt.

Schmelcer hangsúlyozta, hogy az ipartestület hiányos szervezete az oka, hogy nem tud oly eredményt felmutatni, amelyet az ipartestületektől vártak.

A miniszteri válasz kilátásba helyezte a nemsokára bekövetkező átalakítását ezen fontos misszióju intézménynek.

Ezután a Dunagőzhajózási társaság küldöttségét *Ullmann* Lajos, udvari tanácsos, vezérigazgató vezetése alatt fogadta a miniszter, kiknek megköszönte azon szívélyes fogadtatást, melyben a bányatelepeken részesült.

A pécsi kereskedelmi középiskola és a pécsi keresk. és iparkamara által fenntartott ipari szaktanfolyamok tanárainak küldöttsége után utolsónak fogadta a házi gazdának, a keresk. és iparkamarának küldöttségét.

Littke J. kamarai elnök saját otthonában — ugymond — üdvözli a minisztert és tejezi ki a kamara hódolatát és köszönetét, hogy meghívását elfogadta és a kamara szék-helyét megjelenésével szerencséseltette.

További beszédében kifejti, hogy bár nem tudja azon benyomás fokát, melyet az itt látottak a miniszterben kelteni fognak, de biztosítja, hogy a kamarának mindig az volt a főcélja, hogy a kereskedelmet és ipart fölvirágoztassa. Tolmácsolta továbbá azon bizalmat és reményt, hogy a miniszter a kereskedelmen ejtett sebeket meg fogja gyógyítani.

A miniszter éltetésével végezte nagyhatalú beszédét Littke, mire igen szellemesen és találóan válaszolt a miniszter.

Ő tartozik tulajdonképpen köszönettel a kamarának; különösen annak elnökének a lejövetel eszméjéért.

Jelezte azon szolidaritást, mely működése és a kamara működése között van s hangsúlyozta annak nagy fontosságát, mert ebben rejlik az erő és tekintély, mely lehetővé teszi, hogy feladatának megfeleljen.

Annyiban otthonában van — amennyiben tulajdonkép munkatársai és olyanok között van, kik az ő intencióit, működését megértik és őt feladatának teljesítésében támogatják.

Aztán az ejtett sebekre is reflektált. Ő szerinte vannak ejtett sebek, melyeknek okozóját ismerjük, tudjuk s vannak önként fakadó sebek, melyeket a fejlődés hoz magával és fakaszt föl és ilyenek vannak legtöbb esetben. Az ő gondolja, hogy azok meggyógyíttassanak.

Főcél az önbizalom fölkelése és fődolog, hogy bizalommal legyenek működése iránt. Az önbizalom lehetővé teszi, hogy azon tennivalókat, melyeket elvégezhetnek, el is végzik s nem sietnek mindjárt mindenért a kormányt segítségül hívni.

A cselekvés fokozása, a szenvedés enyhítése az ő célja és miként ő a nap minden percét a közcél elérésére való munkálkodással tölti s így iparkodik helyét betölteni, úgy mindenki tegye meg kötelességét. Így a cselekvés fokozása által enyhülnek a szenvedések is.

Szavai a felhangzó éljen-viharban fejeződtek be, mire az elnök a kamarai tagokat sorra bemutatta a miniszternek, ki mindegyikkel kezet fogott. Azután a miniszter a kocsijához sietett, hogy visszaadja a látogatást báró Zech tábornoknak, s az után az ifj. Scholz Antal és fia sörgyárát és a Zsolnay-féle gyárakat tekintette meg.

(Ebéd a püspöknél.)

A Scholz-féle ujsörgyár és a Zsolnay-gyár megtekintése után a miniszter délutáni 1 órakor visszahajtatott a püspöki palotába, hol a miniszter és a meghívott vendégek délután felkelttőkor ebédhez ültek.

Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter a püspök jobb oldalán foglalt helyet, míg balra tőle Sztéryi miniszteri tanácsos ült. A többi helyeket a meghívott vendégek: br. Fejérváry Imre dr. főispán, Kardos Kálmán nyugalmazott főispán, országgyűlési képviselő, Vértesi Kálmán miniszteri osztálytanácsos, Robiczek miniszteri tanácsos, Fejes József, Blaskovich István kir. táblai elnök, Sável Kálmán kir. törvényszéki elnök, Tormay Károly alispán, Majorossy Imre polgármester, Leitner Izor, a mohács-pécsi vasut üzletvezetője, Hollán Sándor, a kereskedelemügyi miniszter titkára, Perzel Béni országgyűlési képviselő, Ullmann Lajos, a D. G. H. T. vezérigazgatója, br. Zech Arnold dandárparancsnok, Troll Ferenc választott püspök, Pannos Alajos ezredes, Zankl Alajos ezredes, Dragonescu Döme m. kir. pénzügyigazgató és Opris Péter posta és táviradaigazgató foglalták el.

Az első lelkes hangú felköszöntőt Hetey Samuel megyéspüspök mondotta a kereskedelemügyi miniszterre, ki meg a maga részéről Baranyavármegyének szeretett püspökére, a házigazda, Hetey Samuelre emelte poharát.

Az ebéd — pénteki nap lévén — a következő böjti menu-ból állott.

Csiperke-gomba leves.
Kocsonyás kecsge.
Rák-meridon.
Gesztenye-pouding.

Bőjti ruca salátával és befőtt gyümölcsessel.

Parfait.
Gyümölcs.
Cukorka.
Sajt.
Kávé.

BOROK:

Pécs-makári asztali fehér.
Pécs-hetényi vörös.
Somlyói 1889-ből.
Afrikai peccsenyebor.
Pommery.

Ebéd után délutáni fél négy órakor Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter néhány magánlátogatást tett s ezek között először br. Fejérváry Imre főispánt látogatta meg.

A látogatások után a miniszter a kereskedelmi kamarába hajtatott.

(Gyárak és ipartelepek megtekintése.)

A Scholz-féle ujsörgyárba tizenkét órakor érkeztek a vendégek. A miniszternek különösen a mindenütt tapasztalható nagy tisztaság tűnt fel. Mintegy huszonöt fogat állott meg az ujsörgyár előtt, a benn ülők képezték a miniszter kíséretét. Az Abbázia mulatóhely mindenütt fel volt diszítve, kék-sárga és nemzetiszínű lobogókat lengetett a szél s tömérdek apró zászló hirdette a sörgyár vendégszeretetét. A főispán és ifj. Scholtz Antal kalauzolták a minisztert, a ki mindenben a legnagyobb megelégedésének adott kifejezést. Littke József, a ki szintén a miniszter kíséretében volt, figyelemztette a minisztert, hogy a sörgyárban mindig oly nagy a tisztaság, mint ma. A miniszter a legnagyobb csodálkozással nyilatkozott e fölött és azt mondta, hogy ily modern berendezésű és tiszta sörgyárát még nem volt alkalma látni.

Az étteremben a házigazda terített asztalok mellett vendégelte meg látogatóit, majd rövid félóra múlva a gyári személyzet folytonos éljenzése között hagyta el a miniszter a sörgyárát.

A Zsolnay-féle gyárba délutáni 12 óra 20 perckor érkezett a miniszter, hol a gyár tulajdonosai, Zsolnay Vilmos és Zsolnay Miklós, valamint a gyár hivatalnokai fogadták.

A miniszter körüljárva a pazar lobogó diszt öltött gyárát, a mennyire az idő engedte eléggé behatóan tekintette meg annak minden egyes műtermét. Különösen az eozin tárgyak nyerték meg a miniszter tetszését, ki megígérte, hogy jövőre, illetve a tavasszal huzamosabb időre fog nejjével együtt Pécsre rándulni, amikor a valóban nagy művelzetet nyújtó gyárát körülményesebben meg fogja tekinteni.

A gyár tulajdonosai a miniszter és pesti kíséretének egy-egy, a miniszter arcképét ábrázoló eozin rámás fayance művü képet nyújtottak át, melyeket a gyár festőművészei, Darilek Henrik és Nikelszky Géza festettek.

A miniszter teljes megelégedéssel távozott s meg volt lepve a gyár nagy kiterjedésétől, s örömeinek adott kifejezést a fölött, hogy a gyár a kerámia összes ágait oly szépen kultiválja.

Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter körülbelül egy órakor távozott a gyárból.

Délután négy órakor a kereskedelmi kamarából indult a miniszter a programmba felvett gyárak és ipartelepek megtekintésére.

A Höffler testvérek börgyárában Höffler N. János fogadta a minisztert, a kinek kalauzálása mellett a miniszter bejárta a gyárát és teljes elismerését fejezte ki az ott tapasztalt rend és pontosság felett.

Hoffmann Lajos butorgyárába ment ezután kíséretével a miniszter, hol a tulajdonos fogadta. A gyár berendezése és munkái nagyban megnyerték a miniszter tetszését.

Engel A. és fiai faáru-gyárában jánosi Engel Adolf és József fogadták a minisztert, ki bejárta a nagy kiterjedésű fatelepet s élénken érdeklődött a gyár pompás berendezése iránt.

Ruepprecht Testvérek gépgyárát, majd Kindl Ferenc gépgyárát tekintette meg a miniszter s mindkét helyen teljes megelégedését fejezte ki a látottak és tapasztaltak felett.

Végül Hamerli I. kezygyárába ment a miniszter, honnan szintén megelégedéssel távozott.

Lapunk zártakor Littke József pezsgőgyárában van a miniszter és kísérete, hol előkelő társaság ünnepli.

(Ma este.)

A város főbb utcáit, a Széchenyi-teret, Király-utcát és az Erzsébet királyné-sétateret ma este kifogják világítani.

Este nyolc órakor kezdődik a színházban a diszeladás, melyen megjelenik a miniszter, hogy kilenc órakor a Nemzeti Kaszinóban tiszteletére adandó bankettre menjen.

Városunkból az éjjeli tizenegy óra tíz perckor induló vonattal utazik el a miniszter.

Mentő-egyesület szervezése.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1899. november 17.

Dr. Virostek A. Gyöző, a »Budapesti mentőegyesület« ellenőrző orvosa tegnap este folytatta előadását a város közgyűlési termében. A terem most is zsufolásig megtelt érdeklődő publikummal, a kik figyelemmel kísérték a tanulságos és hasznos felolvasást.

Az égési sebek magyarázatával kezdte előadását. Az égési sebek igen gyakran fordulnak elő, különösen a tüzoltóknál, a kik oltás közben sebesülnek meg, vagy pedig egy égési sebet szenvedett egyént mentenek ki a lángokból. Az égési sebek három osztályba sorozhatók:

1. Első fokú égési seb akkor áll elő, ha a behatolt hő következtében a bőr kipirosodik.
2. Másodfokú égési seb akkor keletkezik, ha a bőr pirosságán kívül hólyag is jelentkezik.
3. Harmadfokú égési sebet akkor tapasztalhatunk, ha a testrészt elűszkösödik vagy teljesen elég.

Az első fokú égési sebnél, mikor a bőr kipirosodik elég a borogatás, mást nem kell tenni.

Ha hólyag keletkezik, akkor nem szabad a hólyag fölött levő fehér bőrt eltávolítani. A bőr alatt viz, savó és nedv van és ez idézi elő a kellemetlen érzést, mert alatta ép, érzékeny testrészt foglal helyet. Tiszta varrótüvel, vagy más tiszta hegyes eszközzel felbőjkük, hogy a nedv kiszivárogon. A bőrt sohasem szabad eltávolítani, mert ez ugyanis elhal, fehér lesz és igen jó ledőkészüléke a sebnak, a mely alatta van és piszok által történhető fertőzéstől megóvja.

A harmadfokú égési sebnél, vagyis az elűszkösödésnél, midőn a testrészt szénre ég nem igen van már dolog. Olajos ruhával szoktuk betakarni, mely elég lágyan, puhán tartja a seb felületét. Az olajhoz egyforma mértékben tehetünk méz vizet, mely hűsít, könnyíti és tűrhetővé teszi a fájdalmat.

A magángyakorlatában történt egy ízben egy bárói család szakácsnéja ügyetlenség következtében az égő lámpába petrolumot töltött és a petrolumos üveg explodált. A szakácsné ruhája tüzet fogott és a baroness az emberi szeretettől áthatva odarohant és a szakácsné ruháit leszaggatta, miközben kezeit ő is megégette. Orvosul őt hívatta és mire megérkezett, a baroness lakosztályában volt visszavonulva. Miután tudta, hogy a szakácsné a veszélyesebb sebesült, először azt vette gyógykezelés alá és a magával hozott lenolaj s mézvizkeverékkel burogatni kezdte égési sebeit. Ugyanezt a kötést alkalmazta a baronessnél is, a ki így szólt hozzá:

— Oly kitűnő érzésem van most, hogy alig tudom meghálálni, holott, míg orvos ur megérkezett, borzasztó fájdalmaim voltak!

Ime tehát e példából is kitűnik a len-

olaj és mézkeverék hasznos volta az égési sebeknél.

Mit tegyünk, ha valaki ruháját meggyújtja?

Azonnal vessük a testet a földre. A testet addig hengergessük, míg a tűz el nem alszik. Azonban jobb dühát, vagy pokrócot dobni a testre, mert a tűz a tüzet a levegőtől elzárja. A hol nincs levegő, ott nincs égés és ha a mondottak szerint teszünk, a pokrócnak vagy dühátanak sem lesz semmi baja, az sem fog megégni, miután a tüzet elzárta a levegőtől.

A törések, ficamok, rándulások felismerése, ellátása, mig orvos jön.

Mi a csonttörés? A csont rendellenes állapota, mikor külső káros behatás következtében folytonosságában meg lesz szakítva. A törés történhetik ütés vagy esés folytán, óriási fájdalommal jár, a törött testrészt nem bírja mozgatni és mozgattatni sem engedi. Másik tünete, hogy ha az ember a végtagot két kéz közé fogja és ellentétes irányban mozgatja, a törés helyén sajátságos sercegést idéz elő és a hol a törés van, ott a végtag mozog. Néha megesik és ez nemcsak a mentőt, és a laikust, de az orvost is tévedésbe ejti, midőn egy csont tört végei közé izomzat, hus jut, hogy nem fog sercegni sem hangot adni. Kétséget kizáró biztos ismertető jele azonban a törésnek, hogy a végtag oly helyen mozog, a hol normalis állapotban sohasem mozogna.

Ezsmark tanár, a híres kiel sebész klinikai igazgatója és főorvosa, tanára, az első segély nyújtás eszméjének és ténykedésének megállapítója látogatába ment egy barátjához. A barátja azonban nem volt otthon és 15 éves fiacskájára bízta a tudós tanár fogadását és meghagyta fiának, hogy szórakoztassa a professort, míg ő visszatér. A fiu bevezette a professort és midőn tréfálkozva kérde az öreg

tudós, hogy mi ujság, a gyerek mesélni kezdte:

— A napokban pár barátommal az erdőbe mentünk, és fészket szedtünk. Egyig barátom felmászott egy fára és hívott engem is, hogy ott egy kiálló ágon fészek van, azonban sem nekem sem pajtásaimnak nem sikerült a fára feljuthatni. Egyszerre recsegés, ropogás hallatszott és barátom leesett a fáról. Nagyon megrémültünk, segíteni akartunk, de na a lábához nyultunk, akkor nem hagyta és jajveszékelt. Menni nem tudott. Egy másik barátom a város felé vezető utról parasztszekeret hozott és azon szállítottuk haza.

— Nos és mit tapasztaltatok, kérde a tudós professor?

— Nem tudom mi baja történt, de azt hiszem lábát törte, mert oly helyen hajlítottuk lábát, a hol máskor nem hajlik.

Lám a gyermek ily egyszerű magyarázatát adta a törésnek és a tudós professor így jutott amaz eszmére, hogy már az iskolában kell terjeszteni az oktatást az első segélyről.

A kultuszminiszternél már megtétele a propositio és valószínűleg rövid idő múlva a tanítók és tanítónők már az iskolában oktatást fognak nyújtani a tanulóknak az első segélyről.

Hogy eszközöljük a csonttörésnél az első segélyt? A csont nem marad természetes helyében; az izmok, a hús, működésben lévén és nem találhatva kellő ellentállásra, egymás fölé húzza a csonttörvégeket. A csonttörvég érdes és a mozgásnál szúrja az izmokat s ahúst és ez okozza a fájdalmat. Igyekeznünk kell a törvégeket egymáshoz illeszteni, a mit nyújtással és ellennyújtással érhetünk el. Gyámolítani kell a sérültet, míg a rögzítő kötés nem alkalmazható. Két sint veszünk, kipárnázzuk és magára a mezitelen testre kötjük. A vége

mindig jobban legyen kipárnázva, mint a közepe, hogy a sin végei ne szorítsanak. Azonban a »fásli« vagy pólya nincs mindig az embernél, hogy csinálja tehát ilyen esetben a rögzítő kötet? A sint helyettesítheti minden más tárgy, a mi elég kemény, pl. sétatot. Ketté törjük és kibéleljük mohával, szénával, fűvel, szalmával, zsebkendővel vagy más efélével. A helyzetre mindig ügyelni kell, az alsó karnál és az alsó lábszárnál különösen, hol kettős csont van. Gyakorlatilag bemutatta. Ha a kötés jó, még a döcögős uton sem fog fájdalmat érezni a beteg.

A *ficamodás* nem más, mint izületi betegség. A mozgatásnál fáj, megduzzad a hús és a ficamodott testrészt a beteg emelni sem tudja. Ábrákkal mutatja. Mit tegyünk ily esetben? A mentőnek nem szabad helyreigazítani, mert nem is tudja. A helyreigazítással csak árthat, mert a ficamodott testrészt könnyen török. Háromszögű kendővel, melyet bemutattott, gyámolítjuk a beteget és az orvoshoz viszzük.

A *rándulás* tökéletlen ficam, a mentőnek ezt sem szabad kezelni, csak az orvos ért hozzá.

A *tetszhalott felébresztése*. Ha a beteg nem lélekzik, meg kell győződni, hogy halott-e. Ha tüvel jó erősen megsűrjük, vagy forró olajjal, pecséttel megégetjük és nem mozdul, akkor holt emberrel van dolgunk. Szóval oly külső szerrel kell kezelni, a mi az idegeket feltűnően izgatja.

Az *akasztás*. Ha az akasztott ember elég idejekorán szabadítjuk meg a köteléktől, még megmenthető. A lógó embert átöleljük, a kötelet levágjuk és a hurkot kiemeljük nyakából. A földre fektetjük és alkalmazzuk a mesterséges légzést, míg orvos nem érkezik. A mesterséges légzés előidézését már tegnap bemutatta.

— Azt hiszem nem. Legalább határozottan nem tudom.

Lydia megkönnyebbülten sóhajtott fel:

— Hála Isten, akkor se baj, még minden jóra válhat, akkor még semmi sem veszett el. Olvasd csak ezt a levelet:

Kedves Lydiám!

Egy ismerősömtől hallottam, hogy Párisban tartózkodik. Erős honvágyam támadt s ha üzleti dolgom nem kötnének, utánad utaznám.

Sajnos azonban, e pillanatban nem hagyhatom el Amerikát. Talán mire lehullnak a levelek, már a hazámban leszek.

Említetted többi között, hogy egy műteremben megismerkedtél néhai kedves barátom, a szegény Glimmnek nővérével. Ugy volt, hogy férjhez megy Dick Grant-hoz. Ugy látszik azonban, hogy ebből a házasságból semmi sem lett, tavaly még agglegény volt, mikor Rioban találkoztam vele. Nagyon érdekelné, ha megtudhatnám, hogy megy a dolga és hogy leány-e még.

Ez utóbbit nem hiszem, mert sokkal szebb, sem hogy a harmincas éveig pártában maradjon. Ha már csakugyan férjnél van, szeretném tudni, hogy boldog-e?

Nem tennéd azt meg nekem, hogy felkeresd és bővebben írd az életviszonyairól. Ne felejtse el, hogy a legjobb gyermekkori barátom nővéréről van szó.

— Különös — mondta Dick a levél olvasása után.

— Nagyon különös.

— Te is azt gondold, amit én?

— Nem tudom, hogy találkoznak-e gondolataink?

egy-egy elbukott ló, a melyet alig lehet fölemelni s újra elindítani. Ez a zaj . . .

— Az ember alig fér meg a bőrében — sóhajtja Lydia.

Az ajtó nyílik és Lydia komornyikja — egy szélesvállu mulatt — jelenti:

— Mr. Grant kérdezteti, hogy a nagyságos asszony itthon van-e?

A nagyságos asszony itthon van és Dick-et röviden így fogadja:

— Mintha csak az égből jöttél volna; ép te utánad vágytam most legjobban!

— Ennek bizonyára különös oka lehet — véli tréfásan Dick.

— Igen, úgy van — felel vidáman az asszony. — De mi van veled? Egész komikus megint az arcod. — Spleen, Dick?

— Igen és azzal a reménnyel jöttem hozzád, hogy kiboszorkányozd belőlem. Hanem előbb add elő azt a kiváló fontosságú okot, a mely téged arra a tényre birt, hogy csekélységem után vágyódj.

Letette a kalapját és a botját és Lydia mellé ült egy karosszékre. — No halljuk, — mondja.

Átadja a levelet, mely annyi gondot okoz neki s így szól:

— Emlékszel Glimm Gertrudra?

Dick magához vonja a rózsás-vázát, föléje hajlik és hosszú, hallható lélegzettel megszagolja.

— Persze, hogy emlékszem, — mondja aztán. — Miért beszélsz róla.

További beszédében kifejti, hogy bár nem tudja azon benyomás fokát, melyet az itt látottak a miniszterben kelteni fognak, de biztosítja, hogy a kamarának mindig az volt a főcélja, hogy a kereskedelmet és ipart fölvirágoztassa. Tolmácsolta továbbá azon bizalmat és reményt, hogy a miniszter a kereskedelmen ejtett sebeket meg fogja gyógyítani.

A miniszter életével végezte nagyhatalú beszédét Littke, mire igen szellemesen és találóan válaszolt a miniszter.

Ő tartozik tulajdonképpen köszönettel a kamarának; különösen annak elnökének a lejövetel eszméjeért.

Jelezte azon szolidaritást, mely működése és a kamara működése között van s hangsúlyozta annak nagy fontosságát, mert ebben rejlik az erő és tekintély, mely lehetővé teszi, hogy feladatának megfeleljen.

Annyiban otthonában van — amennyiben tulajdonkép munkatársai és olyanok között van, kik az ő intencióit, működését megértik és őt feladatának teljesítésében támogatják.

Aztán az ejtett sebekre is reflektált. Ő szerinte vannak ejtett sebek, melyeknek okozóját ismerjük, tudjuk s vannak önként fakadó sebek, melyeket a fejlődés hoz magával és fakaszt föl és ilyenek vannak legtöbb esetben. Az ő gondolja, hogy azok meggyógyíttassanak.

Főcél az önbizalom fölkelése és fődolog, hogy bizalommal legyenek működése iránt. Az önbizalom lehetővé teszi, hogy azon tennivalókat, melyeket elvégezhetnek, el is végzik s nem sietnek mindjárt mindenért a kormányt segítségül hívni.

A cselekvés fokozása, a szenvedés enyhítése az ő célja és miként ő a nap minden percét a közcél elérésére való munkálkodással tölti s így iparkodik helyét betölteni, úgy mindenki tegye meg kötelességét. Így a cselekvés fokozása által enyhülnek a szenvedések is.

Szavai a felhangzó éljen-viharban fejeződtek be, mire az elnök a kamarai tagokat sorra bemutatta a miniszternek, ki mindegyikkel kezét fogott. Azután a miniszter a kocsijához sietett, hogy visszaadja a látogatást báró Zech tábornoknak, s az után az ifj. Scholz Antal és fia sörgyárát és a Zsolnay-féle gyárakat tekintette meg.

(Ebéd a püspöknél.)

A Scholz-féle ujsörgyár és a Zsolnay-gyár megtekintése után a miniszter délutáni 1 órakor visszahajtatott a püspöki palotába, hol a miniszter és a meghívott vendégek délután félkettőkor ebédhez ültek.

Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter a püspök jobb oldalán foglalt helyet, míg balra tőle Sztéryni miniszteri tanácsos ült. A többi helyeket a meghívott vendégek: br. Fejérváry Imre dr. főispán, Kardos Kálmán nyugalmazott főispán, országgyűlési képviselő, Vértesi Kálmán miniszteri osztálytanácsos, Robiczek miniszteri tanácsos, Fejes József, Blaskovich István kir. táblai elnök, Sávelel Kálmán kir. törvényszéki elnök, Tormay Károly alispán, Majorossy Imre polgármester, Leitner Izor, a mohács-pécsi vasut üzletvezetője, Hollán Sándor, a kereskedelemügyi miniszter titkára, Percel Béni országgyűlési képviselő, Ullmann Lajos, a D. G. H. T. vezérigazgatója, br. Zech Arnold dandárparancsnok, Troll Ferenc választott püspök, Pannos Alajos ezredes, Zankl Alajos ezredes, Dragonescu Döme m. kir. pénzügyigazgató és Opris Péter posta és táviratigazgató foglalták el.

Az első lelkes hangú felköszöntőt Heteyey Samuel megyéspüspök mondotta a kereskedelemügyi miniszterre, ki meg a maga részéről Baranyavármegyének szeretett püspökére, a házigazda, Heteyey Samuelre emelte poharát.

Az ebéd — pénteki nap lévén — a következő böjti menu-ból állott.

Csiperke-gomba leves.
Kocsonyás kecsge.
Rák-meridon.
Gesztenye-pouding.

Böjti ruca salátával és befőtt gyümölcsessel.

Parfait.
Gyümölcs.
Cukorka.
Sajt.
Kávé.

BOROK:

Pécs-makári asztali fehér.
Pécs-hetényi vörös.
Somlyói 1889-ből.
Afrikai peccenyebor.
Pommery.

Ebéd után délutáni félnégy órakor Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter néhány magánlátogatást tett s ezek között először br. Fejérváry Imre főispánt látogatta meg.

A látogatások után a miniszter a kereskedelmi kamarába hajtatott.

(Gyárak és ipartelepek megtekintése.)

A Scholz-féle ujsörgyárba tizenkét órakor érkeztek a vendégek. A miniszternek különösen a mindenütt tapasztalható nagy tisztaság tűnt fel. Mintegy huszonöt fogat állott meg az ujsörgyár előtt, a benn ülők képezték a miniszter kíséretét. Az Abbazia mulatóhely mindenütt fel volt díszítve, kék-sárga és nemzetiszínű lobogókat lengetett a szél s tömérdek apró zászló hirdette a sörgyár vendégszeretetét. A főispán és ifj. Scholtz Antal kalauzolták a minisztert, a ki mindenben a legnagyobb megelégedésének adott kifejezést. Littke József, a ki szintén a miniszter kíséretében volt, figyelmeztette a minisztert, hogy e sörgyárban mindig oly nagy a tisztaság, mint ma. A miniszter a legnagyobb csodálkozással nyilatkozott e fölött és azt mondta, hogy ily modern berendezésű és tiszta sörgyárát még nem volt alkalma látni.

Az étteremben a házigazda terített asztalok mellett vendégelte meg látogatóit, majd rövid félóra múlva a gyári személyzet folytonos éljenzése között hagyta el a miniszter a sörgyárát.

A Zsolnay-féle gyárba délutáni 12 óra 20 perckor érkezett a miniszter, hol a gyár tulajdonosai, Zsolnay Vilmos és Zsolnay Miklós, valamint a gyár hivatalnokai fogadták.

A miniszter körüljárva a pazar lobogó díszű gyárát, a mennyire az idő engedte eléggé behatóan tekintette meg annak minden egyes műtermét. Különösen az eozin tárgyak nyerték meg a miniszter tetszését, ki megígérte, hogy jövőre, illetve a tavasszal huzamosabb időre fog nejevel együtt Pécsre rándulni, amikor a valóban nagy művelzetet nyújtó gyárát körülményesebben meg fogja tekinteni.

A gyár tulajdonosai a miniszter és pesti kíséretének egy-egy, a miniszter arcképe ábrázoló eozin rámás fayance műve képet nyújtottak át, melyeket a gyár festőművészei, Darilek Henrik és Nikelszky Géza festettek.

A miniszter teljes megelégedéssel távozott s meg volt lepve a gyár nagy kiterjedésétől, s örömeinek adott kifejezést a fölött, hogy a gyár a kerámia összes ágait oly szépen kultiválja.

Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter körülbelül egy órakor távozott a gyárból.

Délután négy órakor a kereskedelmi kamarából indult a miniszter a programmba felvett gyárak és ipartelepek megtekintésére.

A Höffler testvérek börgyárában Höffler N. János fogadta a minisztert, a kinek kalauzolása mellett a miniszter bejárta a gyárát és teljes elismerését fejezte ki az ott tapasztalt rend és pontosság felett.

Hoffmann Lajos butorgyárába ment ezután kíséretével a miniszter, hol a tulajdonos fogadta. A gyár berendezése és munkái nagyban megnyerték a miniszter tetszését.

Engel A. és fiaí faáru-gyárában jános Engel Adolf és József fogadták a minisztert, ki bejárta a nagy kiterjedésű fátelpeket s élénken érdeklődött a gyár pompás berendezése iránt.

Ruepprecht Testvérek gépgyárát, majd Kindl Ferenc gépgyárát tekintette meg a miniszter s mindkét helyen teljes megelégedését fejezte ki a látottak és tapasztaltak felett.

Végül Hamerli I. keztyűgyárába ment a miniszter, honnan szintén megelégedéssel távozott.

Lapunk zártakor Littke József pezsgőgyárában van a miniszter és kísérete, hol előkelő társaság ünnepli.

(Ma este.)

A város főbb utcáit, a Széchenyi-teret, Király-utcát és az Erzsébet királyné-sétateret ma este kifogják világítani.

Este nyolc órakor kezdődik a színházban a diszelszolás, melyen megjelenik a miniszter, hogy kilenc órakor a Nemzeti Kaszinóban tiszteletére adandó bankettre menjen.

Városunkból az éjjeli tizenegy óra tíz perckor induló vonattal utazik el a miniszter.

Mentő-egyesület szervezése.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1899. november 17.

Dr. Virosztek A. Győző, a »Budapesti mentőegyesület« ellenőrző orvosa tegnap este folytatta előadását a város közgyűlési termében. A terem most is zsúfolásig megtelt érdeklődő publikummal, a kik figyelemmel kísérték a tanulságos és hasznos felolvasást.

Az égési sebek magyarázatával kezdé előadását. Az égési sebek igen gyakran fordulnak elő, különösen a tüzoltóknál, a kik oltás közben sebesülnek meg, vagy pedig egy égési sebet szenvedett egyént mentenek ki a lángokból. Az égési sebek három osztályba sorozhatók:

1. Első fokú égési seb akkor áll elő, ha a behatolt hő következtében a bőr kipirosodik.
2. Másodfokú égési seb akkor keletkezik, ha a bőr pirosságán kívül hólyag is jelentkezik.
3. Harmadfokú égési sebet akkor tapasztalhatunk, ha a testrészt elűszkösödik vagy teljesen elég.

Az első fokú égési sebnél, mikor a bőr kipirosodik elég a borogatás, mást nem kell tenni.

Ha hólyag keletkezik, akkor nem szabad a hólyag fölött levő fehér bőrt eltávolítani. A bőr alatt víz, savó és nedv van és ez idezi elő a kellemetlen érzést, mert alatta ép, érzékeny testrészt foglal helyet. Tiszta varrótüvel, vagy más tiszta hegyes eszközzel felbőkjük, hogy a nedv kiszivárogon. A bőrt sohasem szabad eltávolítani, mert ez ugyanis elhal, fehér lesz és igen jó fedőkészülék a sebnak, a mely alatta van és piszok által történhető fertőzéstől megóvjá.

A harmadfokú égési sebnél, vagyis az elűszkösödésnél, midőn a testrészt széné ég nem igen van már dolog. Olajos ruhával szoktuk betakarni, mely elég lágyan, puhán tartja a seb felületét. Az olajhoz egyforma mértékben tehetünk méz vizet, mely hűsít, könnyíti és tűrhetővé teszi a fájdalmat.

A magángyakorlatában történt egy ízben egy bárói család szakácsnéja ügyetlenség következtében az égő lámpába petrolumot töltött és a petrolumos üveg explodált. A szakácsné ruhája tüzet fogott és a baroness az emberi szeretettől áthatva odarohant és a szakácsné ruháit leszaggatta, miközben kezeit ő is megégette. Orvosul őt hívatta és mire megérkezett, a baroness lakosztályában volt visszavonulva. Miután tudta, hogy a szakácsné a veszélyesebb sebesült, először azt vette gyógykezelés alá és a magával hozott lenolaj s mézszivkeverékkel burogatni kezdte égési sebeit. Ugyanezt a kötést alkalmazta a baronessnél is, a ki így szólott hozzá:

— Oly kitűnő érzésem van most, hogy alig tudom meghálálni, holott, míg orvos ur megérkezett, borzasztó fájdalmaim voltak!

Ime tehát e példából is kitűnik a len-

olaj és mézkeverék hasznos volta az égési sebeknél.

Mit tegyünk, ha valaki ruháját meggyújtja?

Azonnal vessük a testet a földre. A testet addig hengergessük, míg a tűz el nem alszik. Azonban jobb dűnyhát, vagy pokrócot dobni a testre, mert a tűz a tüzet a levegőtől elzárja. A hol nincs levegő, ott nincs égés és ha a mondottak szerint teszünk, a pokrócnak vagy dűnyhának sem lesz semmi baja, az sem fog megégni, miután a tüzet elzárta a levegőtől.

A törések, ficamok, rándulások felismerése, ellátása, mig orvos jön.

Mi a csonttörés? A csont rendellenes állapota, mikor külső káros behatás következtében folytonosságában meg lesz szakítva. A törés történhetik ütés vagy esés folytán, óriási fájdalommal jár, a törött testrészt nem bírja mozgatni és mozgattatni sem engedi. Másik tünete, hogy ha az ember a végtagot két kéz közé fogja és ellentétes irányban mozgatja, a törés helyén sajátságos sercegést idéz elő és a hol a törés van, ott a végtag mozog. Néha megesis és ez nemcsak a mentőt, és a laikust, de az orvost is tévedésbe ejti, midőn egy csont tört végei közé izomzat, hús jut, hogy nem fog sercegni sem hangot adni. Kétséget kizáró biztos ismertető jele azonban a törésnek, hogy a végtag oly helyen mozog, a hol normalis állapotban sohasem mozogna.

Ezsmark tanár, a híres kiel sebész klinikai igazgatója és főorvosa, tanára, az első segély nyújtás eszméjének és ténykedésének megállapítója látogatába ment egy barátjához. A barátja azonban nem volt otthon és 15 éves fiacskájára bízta a tudós tanár fogadását és meghagyta fiának, hogy szórakoztassa a professort, míg ő visszatér. A fiu bevezette a professzort és midőn tréfálkozva kérde az öreg

tudós, hogy mi ujság, a gyerek mesélni kezdte:

— A napokban pár barátommal az erdőbe mentünk, és fészket szedtünk. Egyig barátom felmászott egy fára és hívott engem is, hogy ott egy kiálló ágon fészek van, azonban sem nekem sem pajtasaimnak nem sikerült a fára feljuthatni. Egyszerre recsegés, ropogás hallatszott és barátom leesett a fáról. Nagyon megrémültünk, segíteni akartunk, de ha a lábához nyultunk, akkor nem hagyta és jajveszékelt. Menni nem tudott. Egy másik barátom a város felé vezető utról parasztszekeret hozott és azon szállítottuk haza.

— Nos és mit tapasztaltatok, kérde a tudós professor?

— Nem tudom mi baja történt, de azt hiszem lábát törte, mert oly helyen hajlítottuk lábát, a hol máskor nem hajlik.

Lám a gyermek ily egyszerű magyarázatát adta a törésnek és a tudós professor így jutott amaz eszmére, hogy már az iskolában kell terjeszteni az oktatást az első segélyről.

A kultuszminiszternél már megtétele a propositio és valószínűleg rövid idő múlva a tanítók és tanítónők már az iskolában oktatást fognak nyújtani a tanulóknak az első segélyről.

Hogy eszközöljük a csonttörésnél az első segélyt? A csont nem marad természetes helyében; az izmok, a hús, működésben lévén és nem találhatva kellő ellentállásra, egymás fölé húzza a csonttörvégeket. A csonttörvég érdes és a mozgásnál szúrja az izmokat s a húst és ez okozza a fájdalmat. Igyekezünk kell a törvégeket egymáshoz illeszteni, a mit nyújtással és ellennyújtással érhetünk el. Gyámoltani kell a sérültet, míg a rögzítő kötés nem alkalmazható. Két sint veszünk, kipárnázzuk és magára a mezitelen testre kötjük. A vége

mindig jobban legyen kipárnázva, mint a közepe, hogy a sin végei ne szorítsanak. Azonban a »fásli« vagy pólya nincs mindig az embernél, hogy csinálja tehát ilyen esetben a rögzítő kötet? A sint helyettesítheti minden más tárgy, a mi elég kemény, pl. sétatob. Ketté törjük és kibéleljük mohával, szénával, fűvel, szalmával, zsebkendővel vagy más efélével. A helyzetre mindig ügyelni kell, az alsó karnál és az alsó lábszárnál különösen, hol kettős csont van. Gyakorlatilag bemutatta. Ha a kötés jó, még a döcögős uton sem fog fájdalmat érezni a beteg.

A *ficamodás* nem más, mint izületi betegség. A mozgatásnál fáj, megduzzad a hús és a ficamodott testrészt a beteg emelni sem tudja. Ábrákkal mutatja. Mit tegyünk ily esetben? A mentőnek nem szabad helyreigazítani, mert nem is tudja. A helyreigazítással csak árthat, mert a ficamodott testrészt könnyen törlik. Háromszögű kendővel, melyet bemutattott, gyámoltjuk a beteget és az orvoshoz visszük.

A *rándulás* tökéletlen ficam, a mentőnek ezt sem szabad kezelni, csak az orvos ért hozzá.

A *tetszhalott felébresztése*. Ha a beteg nem lélekzik, meg kell győződni, hogy halott-e. Ha tüvel jó erősen megsűrjük, vagy forró olajjal, pecséttel megékeljük és nem mozdul, akkor holt emberrel van dolgunk. Szóval oly külső szerrel kell kezelni, a mi az idegeket feltűnően izgatja.

Az *akasztás*. Ha az akasztott ember elég idejekorán szabaditjuk meg a kötelektől, még megmenthető. A lógó embert átöleljük, a kötelet levágjuk és a hurkot kiemeljük nyakából. A földre fektetjük és alkalmazzuk a mesterséges légzést, míg orvos nem érkezik. A mesterséges légzés előidézését már tegnap bemutatta.

— Azt hiszem nem. Legalább határozottan nem tudom.

Lydia megkönnyebbülten sóhajtott fel:

— Hála Isten, akkor se baj, még minden jóra válhat, akkor még semmi sem vész el. Olvasd csak ezt a levelet:

Kedves Lydiám!

Egy ismerősömtől hallottam, hogy Párisban tartózkodik. Erős honvágyam támadt s ha üzleti dolgaim nem kötnének, utánad utaznám.

Sajnos azonban, e pillanatban nem hagyhatom el Amerikát. Talán mire lehullnak a levelek, már a hazámban leszek.

Említetted többi között, hogy egy műteremben megismerkedtél néhai kedves barátom, a szegény Glimmnek nővérével. Ugy volt, hogy férjhez megy Dick Grant-hoz. Ugy látszik azonban, hogy ebből a házasságból semmi sem lett, tavaly még agglegény volt, mikor Rioban találkoztam vele. Nagyon érdekelné, ha megtudhatnám, hogy megy a dolga és hogy leány-e még.

Ez utóbbit nem hiszem, mert sokkal szebb, sem hogy a harmincas évekig pártában maradjon. Ha már csakugyan férjnél van, szeretném tudni, hogy boldog-e?

Nem tennéd azt meg nekem, hogy felkeresd és bővebben írd az életviszonyairól. Ne felejtse el, hogy a legjobb gyermekkori barátom nővéréről van szó.

— Különös — mondta Dick a levél olvasása után.

— Nagyon különös.

— Te is azt gondolod, amit én?

— Nem tudom, hogy találkoznak-e gondolataink?

egy-egy elbukott ló, a melyet alig lehet fölemelni s újra elindítani. Ez a zaj . . .

— Az ember alig fér meg a bőrében — sóhajtja Lydia.

Az ajtó nyílik és Lydia komornyikja — egy szélesvállu mulatt — jelenti:

— Mr. Grant kérdezteti, hogy a nagyságos asszony itthon van-e?

A nagyságos asszony itthon van és Dick-et röviden így fogadja:

— Mintha csak az égből jöttél volna; ép te utánad vágytam most legjobban!

— Ennek bizonyára különös oka lehet — véli tréfásan Dick.

— Igen, úgy van — felel vidáman az asszony. — De mi van veled? Egész komikus megint az arcod. — Spleen, Dick?

— Igen és azzal a reménnyel jöttem hozzád, hogy kiboszorkányozd belőlem. Hanem előbb add elő azt a kiváló fontosságú okot, a mely téged arra a tényre birt, hogy csekélységem után vágyódj.

Letette a kalapját és a botját és Lydia mellé ült egy karosszékre. — No halljuk, — mondja.

Átadja a levelet, mely annyi gondot okoz neki s így szól:

— Emlékszel Glimm Gertrudra?

Dick magához vonja a rózsás-vázát, föléje hajlik és hosszú, hallható lélegzettel megszagolja.

— Persze, hogy emlékszem, — mondja aztán. — Miért beszélsz róla.

Megfagyás. Az ilyen embert nem szabad fűtött helyiségbe vinni és a szabadban addig dörzsölgük, míg magához nem tér. Ekkor már melegebb helyre is vihető, hol forró teát, vagy kávét adunk neki inni. *Élő ember azonban nem fagyhat meg.* A test élésére ugyanis meleg kell, rendszeren 37—37,5 fok. Ha nagyobb a hőmérsék, akkor láz áll be, mely 40—41, 41½ foknál már aggasztó mérvet ölt, 43 foknál pedig menthetlenül beáll a halál. Épúgy ha alábbszáll a hőmérséklet 32 vagy 33 foknál, szintén beáll a halál, tehát csak a halál után fagyhat meg, mikor nullra száll le a hőmérséklet. Durván nem szabad a fagyott emberrel bánni, mert a dermedt tag könnyen törik. Óvatosság a fő, dörzsölni kell a testét; a talpát és a tenyerét kefével is dörzsölhetjük, míg eszméletre tér.

Fuladás. A vízbeesett embernél arra kell törekednünk, hogy a mentő kosarat vagy övet megfoghassa. Nem az arca elé kell dobni, mert akkor elsodorja a vizet, hanem a feje mögé, mert akkor a víz feléje sodorja és elkaphatja. Ha kihúztuk, lefektetjük s ha nem lélekezik, de szivverése még van, akkor a mesterséges légzést alkalmazzuk. Ha iszapos és piszkos vízből húztuk ki és az iszap a gégejét esetleg elzárta, a torkát szabadabbá kell tenni. Hassal a térdre fektetjük, hogy a feje leljön, ujjunkat szájába teszük, zsebkenővel körülcsavarva az ujjat, kitisztítjuk a torkát és alkalmazzuk a mesterséges légzést.

A mérgezések. A mérgek két részre oszlanak, maró és nem maró mérgekre.

A maró mérgeknél a száj rendszeren kisebesedik, valamint az ajak, nyelv és szájüreg is, a merre a mérge keresztülhatolt. Szerencse, hogy a marómérgeknél az öngyilkosjelölt az első korty után kiköpi az égető mérget, de van sok elszánt ember is, a ki behunyva szeméit, hirtelen lehörpinti a mér-

get. A maró részről lejön a bőr és a nyers hus látszik, a nem maró mérgeknél maródás nincs. Minden körülmények között először is a mérget kell kiküszöbölni; a maró mérgeknél ez azonban nem lehetséges, mert ha itt a hányást előidézzük, a helyett, hogy használnánk a betegnek, csak ártanánk, mert a gyomor-részlet az elmaró helyen könnyen megpattanhatna és ha a mérge a hasüregbe kerül, akkor a beteg menthetlenül elvesz. Itatni kell vele tejet, olajat, tojásfehérjét, mely megakadályozza a további marást. A nem maró mérgeknél hánytatást kell előidézni, mert ha a mérge a szervezetbe, a vérbe s így a szivbe kerül, halált idéz elő. Tehát a mérget hánytatás útján kell a gyomorból eltávolítani.

A marólug ivása többnyire a szakácsnéknél s a szobalányoknál fordul elő; tejet, vajot, vagy zsírt kell vele azonnal itatni, etetni.

Bolondgomba-mérgezésnél émelygést tapasztal a beteg és rendszeren kihányja a mérget. Az ember gyomra azonban belülről rancos s a gomba oda fészkelheti magát s egyes része bennmaradhat. Sok meleg vizet kell a beteggel itatni és ismételt hányást előidézni, mert így a bennmaradt gombarészek is kijönnek. Kitűnő hánytató háziszerek a meleg vízzel keverve, vagy feloldott szappan, szóval mindaz, a mi a betegben undort idéz elő. Ha az ujjával a torkát piszkálja, az is előidézi a hányást. Ha sok vizet itatnak a paciensek és jobbra-balra forgatják, a vizet ezáltal hullámzásba jön, a gyomrot kiöblíti és a gombarészleteket egy újabb hányási ingerrel kihozza. Szerecsikát, belladonnát ha evett, csak hánytatni kell. Az orvos, ha megérkezik, külön kaucsukésszel mossa ki a gyomrot, vagy ellenmérget ad a betegnek.

A gázmérgezésnél a beteg kék lesz és eszméletét veszti. A fülledt, rossz levegőből

kivisszük és ha még él, mesterséges légzést alkalmazunk.

A csatornalég-mérgezésnél hasonló módon járunk el.

A részegség nem más, mint alkoholmérgezés. Itt a hánytatás a fő s a beteget az orvosok hidegviztusolással szokták utólag kezelni.

A betegszállítás akkor történik, mikor egy önmagával tehetetlen egyént vitetünk valahová. Ha tud menni, gyámolítjuk, támasz leszünk, vagy pedig a kézre ültetjük, miként azt bemutatta dr. Virosztek. Ha hordágyat alkalmazunk, a beteg mindig arccal legyen a menet irányában, csak ha hegynék megyünk, lehet fejfelé előre jönni, hogy vér ne tölüljön a fejbe és esetleg a beteget így gutaütés ne érje. Lehet a beteget háton is szállítani és sok másféle módon.

Dr. Virosztek ezzel befejezte előadását és mielőtt bucsuznék, meleg szavakban mondott köszönetet a polgármesternek és főkapitánynak, a kik lehetővé tették, hogy ily szép közönség előtt, a közgyűlési teremben tartotta ismeretterjesztő és oktató előadását. Köszönetet mondott a hallgatóságnak, hogy oly figyelemmel hallgatták. Őt a humanitás vezette körünkbe és miután bárkit érhet baleset, az előadottak alapján ezen ismeretét közhasznulag igénybe veheti és kívánja, hogy cselekedetüket az Isten áldása kísérje.

Vaszary Gyula főkapitány meleg szavakban bucsuzott el a felolvasótól, a ki valóban hasznos dolgot művelt és sok hivat szerzett Pécsnek munkálkodásának.

A közönség dr. Virosztek lelkes éltetésével hagyta el a közgyűlési termet.

Vidéki hátralékosainkat tisztelettel kérjük, sziveskedjenek hátralékaikat mielőbb beküldeni.

— Szegény Dick, — talán egy sajtó sebet találtam érinteni? — kérdezi Lydia résztvevően — bocsáss meg . . . de . . .

— Ugyan micsoda sajtó sebre céloz te? — szakítja félbe egy kis durván. — Ahá . . . talán arra, hogy egyszer kosarat kaptam tőle. De ez ne bántson, ne feszélyezzen, — a régi história már régóta nem fáj.

— Egyáltalán nem? — Lydia asszonyos kíváncsisággal néz bátyjára.

— Nem, egyáltalán nem — absolute nem, — biztosítja őt Dick szárazon.

— Hát akkor nincs ellenedre, ha egy nagyon diszkrét kérdéssel fordulok most hozzád.

— Csak rajta.

— Ugy-e mégis az volt a terved, hogy másodszor is szerencsét próbálsz nála?

— Minden esetre. Hosszu töprengés után megint Európába hajóztam, beteg szívvvel s azzal a kínzó tudattal, hogy őt garast se érne meg az életem, ha másodszor is kosarat kapnék — mondá Dick.

— És másodszor is kikosarazott? — kérdezte kíváncsian Lydia.

Dick hosszasan magába szívta a rózsák illatát s pillanatok elteltével válaszolt:

— Nem, azt nem tehettem, mert erre már nem is adtam neki alkalmat. Nem kerestem fel s így nem is beszélhettem vele.

— Talán az ide-oda utazgatás közben más szépség hódította meg a szívedet? Igazán jellemzilárdabbnak tartottalak — jelentette ki bosszusan Lydia.

— Csak ne tüzelj. Hallgass végig, aztán ítélj. Nem kerestem fel, mert éppen az nap, melyen kérdezősködni akartam utána, találkoztam vele az utcán. Oly benyomást tett reám, hogy egyszerre kihűlt a vágyakozásom.

— De miért? Már nem tetszik? Az lehetetlen, vagy gyanút táplálsz iránta? Gertrud iránt!? Talán férfikísérője volt.

— Mindenesetre lődörgött az oldalán valami kócos, piszkos legény, a kabátja csupa olajmázolás, de ő nem úgy nézett ki, mintha a szeretője lett volna; inkább a jópajtása. Azt kérdezed, hogy gyanusan nézett-e ki? Ugy nézett ki, mint az ilyenek mind — the regular painting gir! — poros, piszkos, elhagyatott, mintha negyvennyolc óra hosszat vasuti kocsiban ült volna s nem lett volna ideje a kőszénport letisztogatni magáról. Ugy tetszik nekem, ő már leszámolt az előítéleteivel. Hogy kurtán beszéljek: megundorodtam tőle.

Lydia arca elborult.

— Nagyon szomorú, amit most beszélsz — mondotta halkán. Ezt nem vártam volna tőle. Annyira ladylike volt mindig, olyan finom. Nem hallottál valamit róla?

— De igen. Éppen ma a tárlaton. Dicsérték, mint utólrhetetlenül nagy művésznőt. A képét eseménynek mondják. Erről beszél egész Páris: a vásznáról és az új üstököséről.

— Hiszen ez nagyszerű valami! De beszélj tovább.

— Egyebet nem tudok róla — felelte, összeráncolva homlokát.

— Férjhez ment?

Naptrend 1899. november 18-án.

Naptár: szombat, nov. 18. — Róm. kath.: Ottó. — Prot.: Ottó. — Görög-kel.: (nov. 6.) Pál. — Zsidó: Sab. Wajischi. — Nap két 7 óra 13 perckor; nyugszik 4 óra 19 perckor. — Hold két 5 óra 28 perckor délután; nyugszik 8 óra 41 perckor reggel.

Időjárás. Kiállítás a központi meteorológiai intézet jelzése szerint: derült, száraz, hűvös idő, éjjeli fagy várható.

Katholikus Kör estélye Erzsébet királyné emlékére este 8 órakor.

Regále-bizottság ülése a városházán d. u. 3 órakor.

Színház: »Szulamith«, daljáték.

— (Személyi hírek.) Roskovicz Ignác festőművész, ki a budai királyi palota királyképeit festette, Morelli Gusztáv fametsző tanár kíséretében ma este városunkba érkezett. — Holnap pedig Györgyi várépítész érkezik Pécsre.

— (A „Pécsi Dalárda“) 1899. november 25-én (szombaton) tartja meg a »Vigadó« termeiben tánccal egybekötött harmadik alapszabályszerű dalestélyt Műsor: 1. »Don Juan« nyitány Mozartól. Előadja a cs. és kir. 52-ik gyalogezred zenekara. 2. »Talpra magyar...« férfikar, Huber Károlytól. 3. »Hogy te engem szeretsz...« 3 szólamú nőikar Pache Janostól. Előadja a »Pécsi Nők Dalegylete«. 4. A rózsza temetése... férfikar sopran-sóval és zenekísérettel Gaál F.-től. a sopran-sókat Kaffka Károlyné, született báró Benkő Olga urnő énekli. 5. Egy májusi éj... vegyeskar Abt F.-től. 6. »Szerenád...« férfikar zongora és zenekar-kísérettel dr. Zichy Gézáttól, a zongora-kísérettel Ternovszky Margit urhölgy játssza. Az estélyen a pártoló-tagok csupán szorosán vett családtagjaikkal jelenhetnek meg. Igazolásul a felvételi jegy, vagy legutolsó nyugta kívánatra felmutatandó. A dalestély kezdete esti 8 órakor.

— (Műkedvelő előadás Moháson.) A »Mohácsi Kath. Legény-egylet« f. hó 26-án a »Mohácsi iparosok olvasóköre« helyiségében az egyleti pénzalap javára színelőadással egybekötött zártkörű táncmulatságot rendez. Kezdeté este fél 8 órakor. Ez alkalommal színre kerül Dr. Okányik Lajos három felvonásos eredeti vígjátéka: »Szökik a polgármester«. Az estély iránt széles körben igen nagy az érdeklődés.

— (A pécsi izr. jótékony nőegylet) a téli szükségleteknek szegényei részére való beszerzésére 1899. évi december hó 2-án a »Vigadó« táncteremben a cs. és kir. 52-ik gyalogezred zenekarának közreműködése mellett táncestélyt rendez. Kezdeté esti 8 órakor. Belépti-díj személyenként 1 frt, este a pénztárnál 1 frt 20 kr. Jegyek előre váltathatók: Alt és Böhmnél és Tausz V.-né tőzsdéjében. Felülfizetéseket a jótékony cél érdekében köszönettel fogad és hírlapilag nyugtázz az egylet választmánya.

— (Pince-betörők.) Jön a tél s a szegény nép megélhetési viszonyai még nehezebbek lesznek s az a szegény ember, mikor már munkát sem kaphat, úgy segít magán, a hogy tud; nem is nézi, hogy a becsületes uton jár-e, vagy letévedt a helyes útról és a bűn ösvényére került. Künn csatanakznak az ily szegény flótások a szőlő hegyekben és az elhagyatottabb présházákat szemelik ki maguknak, a hova betörhetnek és a honnét az ellopott tárgyakat értékesíthetik és így pénzt kovácsolhatnak, a miből talán egy pár ke-

nyerre is fog kerülni. Így történt az éjjel is, mikor Rosmann Istvánné lámpási dűlőben, a Bánya telep felé eső szőlők között lévő présházába betörtek. A pince eszközöket és az ott talált holmit elvitték, de a tolvajok kiletét eddig nem sikerült kipuhatolni. A rendőrség megindította a nyomozást.

— (Elkötött csikó.) László János, pellérdi lakos, panaszt emelt a napokban, hogy istállójából eddig ismeretlen tettesek egy pej csikót loptak el. A tetteseket most nyomozzák.

— (Beleesett az itatóba.) Zöld Jánosné, petrei lakosnő, a napokban négy éves gyermekével kiment a rétre, a hol dolga akadt. Mig az anya a mezei munkával volt elfoglalva, a kis leány mellette játszadozott. Játék közben azonban az itatókúthoz került, melynek itatójába beleesett. Szerencsére idejekorán észre vette a bajt a megrémült anya s így sikerült a leánykát minden komolyabb baj nélkül kimenteni. Az ügyben vizsgálatot is indítottak mely azonban kiderítette, hogy a történt s könnyen végtetessé válhatott baleset miatt senkit sem terhel felelősség s az egész dolgot a véletlen okozta.

— (Ápolónői tanfolyam.) A magyar vöröskereszt-egylet hivatásszerű betegápolónők kiképzése céljából az 1900. év elején a tulajdonát képező erzsébetkórházban új hat havi tanfolyamot nyit. Az üresedésben levő 11 helyre pályázhatik minden kifogástalan erkölcsű nő 20—40 életév között, a ki kellő minősítéssel bír és ezen életpályára szabad akaratból, erkölcsi jobb meggyőződésből lép. A folyamodványok akár közvetlenül, akár a fiók-egyesületek útján legkésőbb folyó évi december hó 15-éig terjesztendő be az egyleti igazgatóságához (Budapest IV. Kecskeméti-utca 5. sz.) és azokhoz becsatolandók: a) keresztlevél — illetve anyakönyvi kivonat, b) ha az illető kiskorú, vagy férjezett beleegyezése a férjnek, szülőknél vagy gyámnak, c) erkölcsi bizonyítvány d) hiteles bizonyítvány arról, hogy magyarul beszélni, írni és olvasni tud és kellő feltogási képességgel bír, e) hatósági bizonyítvány a folyamodó családi viszonyairól és foglalkozásáról, f) egészségi és himlőoltási bizonyítvány. A tanfolyam díjmentes és az abban résztvevők lekötelezik magukat, hogy legalább öt évig maradnak az egyesület szolgálatában. Közelebbi feltételek az igazgatóságnál tudhatók meg.

— (A túlbuzgó rendőr.) Nem a mi derek Buckó Bernátjainkról van szó, akik tán valamelyes hivatalos túlbuzgalomba esvén, csizmadiát loptak, hanem szó van egy fővárosi rendőrrel, aki hivatalos túlbuzgóságból majdnem a másvilágra küldött egy öngyilkosjelöltet. Dr. Virosztek A. Győző, a »Budapesti Mentő-Egyesület« ellenőrző orvosa, mondta el ezt a jóízű históriát, a városi közgyűlési teremben tartott egyik nyilvános előadásán. Akkor történt a dolog, mikor a budapesti államrendőrség közegei levizsgáztak az első segélynyújtás tudományából s dicséretükre legyen mondva, oly jó eredménnyel pakolták le a vizsgákat, hogy másnapra mindegyik Mihaszna András kész »doctor medicinae«-nek képzelte magát. A vizsga utáni napon egy halálra szánt ember öngyilkossági szándékkal beleugrott a lánchídról a Dunába. Szerencsésen ugrott s így nem történt semmi baja, úgy hogy midőn a Duna hideg vizebe jutott, hirtelen kijózanodva eszeveszettül úszni kezdett kifelé. Ezt azonban meglátta egy jóakaratu rendőr s hivatalos komolysággal futva tovább a parton, üldözőbe vette az úszó öngyilkos-jelöltet. Rövid idő múlva valóságos hajsza fejlődött ki a vízben úszó és a rendőr között. Végre azonban mégis partra vergődött a halálra szánt legény. Nem került azonban egy pillanatba, a rendőr rávetette magát a

— vizes ruháitól eltekintve, egyébként egészséges emberre s szabályszerűen fölpoctolva a vállait, teljes erejéből gyakorolni kezdte rajta a mesterséges lélegzést, úgy hogy az öngyilkosságról telefonice értesített mentőknek tényleg akadt dolguk, miután az »első segély«-t nyújtó rendőr túlbuzgóságától egész odáig volt már a szegény fiatal ember. Persze a rendőr csak előtte való nap vizsgázott le pompásan az első segélynyújtás tanából, melyben az mondatik, hogy »a vízbeesett emberen először a mesterséges lélegzés proceduráját kell végezni.« Mert hát rőndnek muszáj lönni!?!

— (Sok az ajánlott levél.) Nálunk még mindig nagyon sok levelet adnak föl ajánlva, mert nem nagyon biznak az emberek a posta pontosságában. Európa nyugati államaiban a leveleknek csak két százalékát adják föl ajánlottan, míg nálunk csaknem négyszer ennyi az ajánlott levél, sőt a hivatalok ötször ennyit adnak föl. A kereskedelmi miniszter azt tartja, hogy ma már a közönséges leveleket is akkora gonddal kézbesítik, hogy nem vesznek el s ezért a belügyminiszter arra utasítja a hatóságokat, hogy csak azokat a leveleket adják föl ajánlottan a postára, a melyekben vagy pótolhatatlan okiratok vannak, vagy pedig határidő kitűzéséről van szó.

— (A jó emésztés.) A gyomor valóban egészen különös orgánus, a mely azokat az embereket, a kik személyességét eltérni kénytelenek, mindenféle bajjal fenyegeti. A legveszedelmesebb baj az, hogy az embernek nincs meg a szükséges tápláléka, mert az ételt nem tudja megemészteni, a mi az egész szervezetbe rendetlenséget hoz. A fájdalmas gyomorgörcsöt gyakran hányás kíséri, sőt gyakran bélgyulladás támad. Láz, fájás, oidaszuras még komplikálja a helyzetet. A beteg elgyöngül, nem tud aludni, sötét gondolatok rémitgetik és nagyobbá teszik a betegséget. Minél előbb hatásos szert kell használnunk, mert időközben kimerül a vér ereje és nem tud a betegségnek ellenállni.

Erre az esetre nagyon kitűnő szer van: a Pink-pilula igazán csodálatos hatást ért el úgy, hogy használatával nem szabad késlekedni, hanem követni kell Emile Leu vaux-i (Ropraz, Vadtkanton, Svájc) molnár példáját.

— Örülök, írja levelében, mert kimutathatom hálámat azzal, hogy arról a csodálatos eredményről tudósítom, melyet a Pink-pilula használatával értem el. Régóta veszedelmes gyomorbaj kinzott. Nem emésztettem semmit és a gyomrom nem bírta el a legcsekélyebb ételt sem, mert valahányszor ettem, hányanom kellett, a mi rettenetesen beteggé tett. Undorodtam minden ételtől. Nem tudtam aludni, fájás gyötört és a teljes elgyöngülésig jutottam. Csak akkor éreztem megkönnyebbülést, a mikor a Pink-pilulát használtam, mely végre tökéletesen helyreállított.

A Pink-pilula mivel a vért fölfrissíti, hatásos mindentéle gyomorbajnál, rossz emésztésnél, bélgyulladásnál, oidaszurasnál és általános gyöngeségnél. A Pink-pilulák kaphatók Magyarországon a legtöbb gyógyszerárban. Egy doboz ára 1 frt 75 kr. és hat doboz 9 frt. Magyarországi főraktár: Török József gyógyszerárban, Budapest, Király-utca 12.



Törvénykezés.

§ **Elsikkasztott lefoglalt tárgyak.** Göllöncsér János keszüi lakos ellen az 1898. év augusztus 25 én Geiringer Lajos javára 34 frt 70 kr. erejéig végrehajtás foganatosítottván, ez alkalommal a már *Ferenczy László* ügyvéd javára fölfoglalt 255 frt ingók összesen 290 frtra lettek fölbecsülve. Az árverés alkalmával, mely 1899. július 28-án történt, a lefoglalt ingók nagyobb része hiányzott, így pl. az asztal, tűzifa, 4 zsák buza, két ló és kocsi. A kir. törvényszék Göllöncsér Jánost sikkasztásnak tekintendő vétség miatt, mert a végrehajtási követelés összege 100 frton aluli volt, 14 napi fogházra ítélte. Ugy az ügyész, mint a vádlott föllebbeztek.

§ **Megölte a gyermekét.** Nagy Teréz, idahófi lakos, Aubert Józseffel szerelmi viszonyt folytatott és szerettek is egymást, míg Aubert szeretőjére nem unt. Folyó évi szeptember 21-én Nagy Teréz egy leánygyermeknek adott életet, akit azután elkeseredésében, mert Aubert mást vett feleségül, megfojtott és a kamarában elásott. Tette azonban kiderült és a járásbírósnál följelentették. A pécsi kir. törvényszék gyermekölés büntette miatt hat hónapi börtönre ítélte Nagy Terézt. Az ítélet jogerős.

Folyó sz. 51. Idénybérlet 51. sz. Páratlan bérlet.

Nemzeti Színház.

Szombat, 1899. november 18-án.

Szulamith,

Jeruzsálem leánya.

Héber daljáték 4 felvonásban, 7 képben. Irta Goldfaden. Zenéjét szerette Davidsohn Emán uel. Fordította Kövessy Albert.

SZEMÉLYEK:

Monaoth	Németh	Eszter	N. Takács
Sulamith	Tibor	Avidonos	Sarlay
Absolon	Mezey	Jeremiás	Bátosi
Abigail	Szekula	Belizár	Delli
Zingitang	Nádasi	Aron	Kozma
Rebeka	S. Melcer	Ezriel	Pásztor
Ziporach	Lévay	Dajka	Nagy

Vasárnap, nov. hó 19-én

délután 3 órákor fél helyárrakkal

Méltóságos csizmadia.

Este tél 8 órákor rendes helyárrakkal

Felhő Klári.

Művészet, irodalom.

○ **Gauthier Margit.** A kaméliás hölgy lelket megrázó szomorú története játszódott le tegnap szinpadunkon. Kis közönség nézte ugyan végig az előadást, színészeink mégis minden tehetségüket latba vetették, hogy jó alakításokat nyújtsanak. A szereposztás azonban nem volt kifogástalan, egyes szerepek nem a hozzájuk méltó erőkre voltak bízva. *Hadrik* Anna egy teljesen önálló, az eddig látottaktól teljesen elütő Gauthier Margitot alakított, de játéka biztos volt, egyes jelenelekben talán jobb is, mint pécsi elődjéitől láthattuk. *Armand* szerepében *Könyves* Jenőt láttuk, aki ezuttal is jelet adta szép tehetségének. Meghatóan, minden izében úgy, amint *Dumas* képzelhette, játszotta meg a szerelmes és a féltékenységében oly boszuálló, lobbanékony természetű *Armandot*. Az öreg *Duvalt* *Sebestyén* Géza játszotta meg, aki megfelelő maszkot alkalmazott ugyan, de léptei ellenében állottak az öreg tábornok korával. Egy aggastyán nem lépeget olyan könnyedén, mint *Sebestyén* Géza tegnap. Játéka most is a szokott jó volt. *Delli*, *Németh*, *Sarlay*, *Bátosi*, *Pásztor* a kisebb szerepekben jól megállották

helyüket. *Nagy* Vilma a kelleténél többet lóbázta karjait. *Baróthy* Irma rokonszenves kis alakítást produkált. *Giray* szerepében pedig nem bárót láttunk a szinpadon mozogni, az az irgalmatlan oldalszakáll, a sok furesza gesztus azt az érzést keltette bennünk, mintha egy udvari lakáj sürgött-forgott volna *Gauthier* Margit körül. *Nádasyné*, *Sarlayné* kis szerepeikben megfelelő alakítást nyújtottak.

(Np.)

A PÉCSI NEMZETI SZÍNHÁZ heti műsora.

Hétfő, nov. 20. *A király házasodik.* Vigjáték. Ifjusági előadás mérsékelt helyárrakkal.

Kedd, nov. 21. *Ripp Van Winkle.* Operette.

Szerda, nov. 22. *Gyurkovics leányok.* Vigjáték.

Csütörtök, nov. 23. *B. a. l. e. k.* Vigjáték.

Péntek, nov. 24. *Arany kakas.* Bohózat.

Szombat, nov. 25. *Ugyanez.*

TÁVIRATOK.

— **Kvótatárgyalások Budapesten.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A képviselőház ma délelőtt igen mozgalmas képet nyújtott. Itt tartották ugyanis üléseiket úgy az osztrák, mint a magyar kvótabizottságok. A magyar bizottság már 10 órákor ült össze és abban állapodott meg, hogy ma is ragaszkodik ahhoz, miszerint *csakis 33 és 35 százalék között mozgó kvóta iránt bocsátkozik tárgyalásba* és a mennyiben az osztrák bizottság továbbra is 37 vagy kerek 35 százalékot követelne, a tárgyalásokat abba hagyja. Egy óráig tárgyalta a két hetes bizottság s végül a magyarok felszólították az osztrákokat, hogy jelöljenek meg a 35%-os arányon belül fix összeget s akkor hajlandók tovább tárgyalni. E felszólításra az osztrákok a délután 6 órákor tartandó ülésben fognak válaszolni.

A magyar teljes bizottság délután 4 órákor tart ülést. Általánosan föltűnt, hogy *Beer* eddigi előadó távol volt s helyette *Jaworszkyt* választották meg előadóul.

— **Hirdetési bélyeg eltörlése Ausztriában.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Az osztrák képviselőház mai ülésében a hirdetési bélyeg eltörléséről szóló javaslatot majdnem egyhangulag elfogadta.

— **A német császári család Angliában.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A német császári pár *Ágost* Vilmos és *Oszkár* hercegekkel ma reggel indult angolországi útjára és első sorban *Kielbe* utazik.

— **A transzváli háború.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) *Esteourt*-bol jelentik, hogy abból a csapatból, mely a rekognoszkáló vonaton volt, mindössze 50 dublini lövész és körülbelül 40 durbani gyalogos hiányzik. A „Daily Mail“ szerint a sebesült és eltűnt katonák száma százra rug. A brit csapat 1700 gyalogusból és tíz matrózból állott.

A „Times“-nek jelentik *Lourenco-Marquezból* november 11-ki kelettel, hogy itt hire jár, miszerint *Joubert* tábornok a boerok egyik ágyuja mellett állott, mikor az angol hajóágyuk egyszerre lövöldözni

kezdték s a második lövésnél egy granát-szilánk találta a tábornokot.

Plymuthban tegnap este hire ment, hogy magántávirat érkezett, mely *Joubert* tábornok haláláról értesít. A hadügyminiszterium eddigelé nem adott ki erre vonatkozó közleményt. *Lleyds* brüsseli ügyvivője a transzváli kormánynak, megcáfolja a *Joubert* tábornok haláláról szárnyra boesáttott híreket.

A *Times* jelenti, hogy *Meyer* Lukács boer tábornok egészségi okból visszatért Pretoriába.

— **Zavargások a Fülöp-szigeteken.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) *Manillából* táviratozzák, hogy 77 spanyol fogoly oda érkezett. A foglyok fölhasználták az amerikai csapatok közeledését, melyek megszállták *Unioje* falut, *Aquinaldo* székhelyét és megszöktek. Hire jár, hogy *Aquinaldo* diktátorra kiáltotta ki magát s a *Filippinók* kormánya és kongresszusa beszüntette működését.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTÁV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Hirdetések.

Egy teljesen felszerelt és berendezett

jó pincze

800 hect. hordóval bérbeadandó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Köhögőknek

legajánlatosabb a

Kayser-féle mell-cukorka.

2480 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány a legnagyobb mértékben igazolja, hogy köhögéskor, rekedtségnél, meghűlésnél és elnyálkásodásnál utolérhetlen szer.

1 csomag ára 20 kr.

■ Biztos siker ■

étvágytalanság, gyomorfájás és gyomorrontás esetén a Kayser-féle

bors-caramell.

Eredeti csomagokban 20 krjával
Benczenleitner Sándor
czukrász-üzletében Pécsen.

Eladó.

Finom csemege-szőlő

kilója 35 kr., szagos 45 kr.

Dr. Németh Arthur ügyvédnél
Pécs, Apáca-utca 6. sz. a.